

Reactienota

Participatie en vooroverleg

Maart 2023

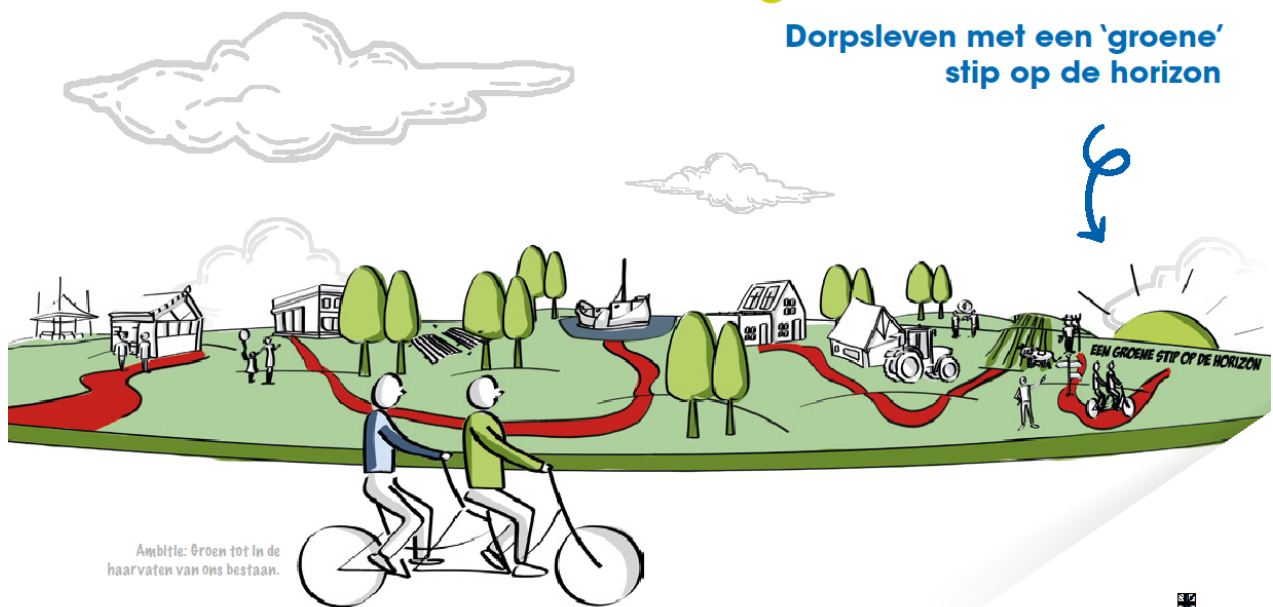

WELKOM **WIERDEN**

CONCEPT SEPTEMBER 2022

Toekomstvisie 2030 Thuis in de gemeente Wierden

Dorpsleven met een 'groene'
stip op de horizon

GEMEENTE **WIERDEN**

Inhoud

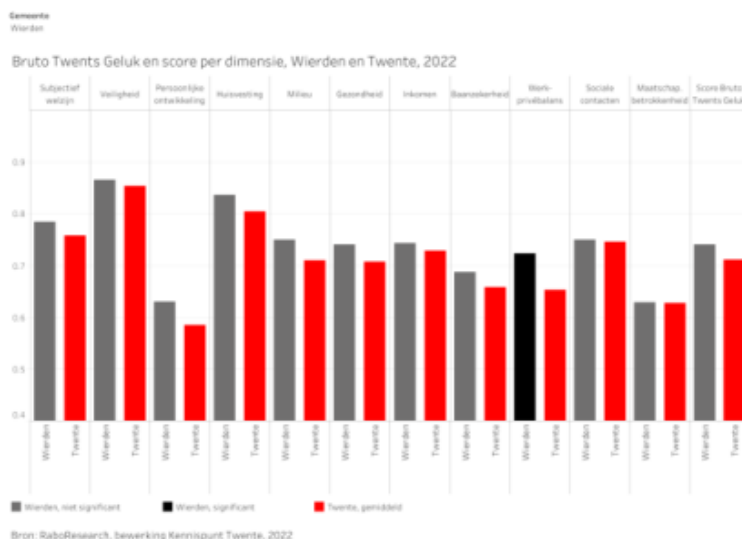
Leeswijzer	3
1. Inleiding	3
2. Samenvatting: voorstellen aan de gemeenteraad	4
3. Werking van de toekomstvisie	4
4. Individuele reacties	5
5. Reacties vooroverlegpartners	16
5.1. Brandweer Twente	16
5.2. Buurgemeenten.....	16
5.3. Columbus Junior	16
5.4. Coöperatie huisartsen Hellendoorn/Nijverdal en Wierden.	17
5.5. Coöperatie Notter Zuna.....	18
5.6. GGD Twente, Samen Twente	21
5.7. Het Laar Wierden	25
5.8. Natuur en Milieu Overijssel.....	25
5.9. Platform Landelijk Gebied	26
5.10. Provincie Overijssel	27
5.11. Rijksdienst voor het cultureel erfgoed	28
5.12. Stichting Natuur en Milieu Wierden.....	28
5.13. Stichting Twickel.....	28
5.14. Twente Board	29
5.15. Veilig Verkeer Nederland (VVN) Enter-Wierden	29
5.16. Waterschap Vechtstromen.....	29
6. Ambtshalve wijzigingen.....	29
6.1. Opvang ontheemden.....	29
6.2. Drinkwaterwinning, waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek.....	30
Bijlage 1: Tekstvoorstellen	31

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 leest u over de aanleiding voor de toekomstvisie en het voorbereidingsproces tot nu toe. Voor de snelle lezer bevat hoofdstuk 2 een compacte samenvatting van de voorstellen zoals deze aan de gemeenteraad worden voorgelegd. In de hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de status en werking van de toekomstvisie. De individuele reacties van inwoners, ondernemers en anderen komen aan bod in hoofdstuk 4. De reacties zijn samengevat naar onderwerp of thema (in alfabetische volgorde). Wij reageren per onderwerp of thema en geven aan of we vinden dat het concept van de visie moet worden aangepast. Datzelfde doen we in hoofdstuk 5 waarin we reageren op de vooroverlegreacties van onze lokale en bovenlokale partners. Ook hier vatten we de reacties samen. Tot slot komen er in hoofdstuk 6 nog enkele ambtshalve aanpassingen aan de orde. Hier gaat het over onderwerpen die nog niet in het concept van de toekomstvisie waren benoemd. In bijlagen 1 laten we zien hoe onze voorstellen aan de gemeenteraad (uit hoofdstuk 2) zich vertalen in de tekst van de toekomstvisie. In de bijlagen 2 en 3 treft u ter informatie de individuele reacties (geanonimiseerd) en vooroverlegreacties aan.

1. Inleiding

De gemeente Wierden heeft veel te bieden aan onze inwoners, ondernemers en bezoekers. We doen het goed. We scoren in de brede welvaartsdimensies van het Bruto Twents Geluk met een 7.2 hoger dan het gemiddelde in Twente.

Gelukkige inwoners! Ook in de toekomst. Dat is wat we willen. Hoe doen we dat? Wat is daarvoor nodig? Die vragen hebben we ons gesteld. Dat hebben we niet alleen gedaan, maar met de lokale samenleving. De toekomstvisie helpt om keuzes te maken en koers te houden.

In het najaar van 2021 zijn we met de voorbereidingen gestart. Met een projectplan als navigator voor het proces. In het projectplan onderscheidden we drie stappen.

Ophalen en verdiepen
Uitwerken
Besluiten

Als gevolg van de Covid-19 crisis hebben we meerdere keren een pas op de plaats gemaakt. We hebben gekozen voor een persoonlijke benadering en wilden het gesprek met onze inwoners en ondernemers fysiek voeren en niet digitaal. In stap 1 hebben we met een uitgebreid programma aan participatiemomenten en –mogelijkheden bij inwoners, ondernemers, lokale partners en vele anderen ideeën en wensen over de toekomst van de gemeente Wierden opgehaald. In stap 2 hebben we die ideeën en wensen uitgewerkt in een concept van de visie. In het najaar van 2022 kon iedereen reageren op het concept van de visie. Met het Open huis op 28 november 2022 hebben we stap 2 afgerond. We staan nu bij stap 3, waarin we reageren op alle individuele en vooroverlegreacties en u voorstellen doen voor een besluit over de visie.

Wij willen iedereen hartelijk danken voor zijn of haar reactie op het concept van de visie. In deze reactienota leest u terug hoe wij daarmee om willen gaan.

2. Samenvatting: voorstellen aan de gemeenteraad

Wij stellen voor om op een aantal onderdelen de tekst van het concept van de visie aan te passen.

Nr.	Tekstvoorstel	Pag. in reactienota
1	Aanscherpen thema's 'bodem, water en lucht'	7, 24, 30
2	Aanscherpen speerpunt 'Flexibel en circulair bouwen en inrichten' ten aanzien van het verduurzamen van bestaande bouw en 'biobased' bouwen.	8
3	Benoemen financiële eenzaamheid/armoede	9
4	Duiden warmtevisie	10
5	Verduidelijken onderzoek nieuwe verdienmodellen centrumontwikkeling	15
6	Aanscherpen 'Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied'	19
7	Minder nadruk op eigen verantwoordelijkheid van gezondheid	22
8	Verband groene omgeving en gezondheid	22
9	Zorgvuldig afwegen nieuwbouw in de nabijheid van het spoor	23
10	Meer nadruk op samenhang regionale economie	29
11	Opvang ontheemden	30

In bijlage 1 worden deze voorstellen uitgewerkt in conceptteksten voor de visie.

3. Werking van de toekomstvisie

De toekomstvisie is een integrale en overkoepelende visie voor de langere termijn. We gaan uit van 2030. In dit hoofdstuk gaan we in op een aantal belangrijke kenmerken die laten zien hoe de visie werkt. Deze kenmerken komen ook terug in de reacties.

Missie

De missie in de toekomstvisie verandert niet in de tijd. In de missie wordt het bestaansrecht van de gemeente beschreven vanuit de waarden en identiteit. Daar staan we voor! Een missie is iets wat door de jaren heen gegroeid is, het is het fundament van de lokale samenleving.

Visie: de vier pijlers

In het visiedeel (de vier pijlers) wordt beschreven wat de toekomstdroom is. Waar gaan we voor? Het visiedeel geldt voor een bepaalde periode, wordt geëvalueerd en bijgesteld indien nodig. Telkens wordt gekeken of datgene wat gedaan wordt nog in lijn is met de missie. Daarbij gaat het vooral om het bijstellen van het ambitieniveau van maatschappelijke opgaven. Zoals een wijziging van de ambitie om zelf in energie te voorzien (thans 30% in 2030) of de programmering voor woningbouw. Het kan ook gaan om de toevoeging van een maatschappelijke opgave die we nu nog niet kennen. Zo

hadden we in 2021 bij de start van het proces de opvang van ontheemden als maatschappelijke opgave nog niet in beeld. Deze opgave nemen we nu alsnog op in de visie. Op deze wijze blijft de toekomstvisie een actueel kader.

De bedoeling op hoofdlijnen

Een toekomstvisie is geen gedetailleerde gebiedsvisie, maar geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer. Met zo veel als mogelijk leidende en sturende principes voor de uitwerking in (beleids)visies en programma's. Zoals de omgevingsvisie, waarin ambities uit de visie wel gebiedsgericht worden uitgewerkt. Of een omgevingsprogramma, bijvoorbeeld voor het landelijk gebied. Waarin we aangeven hoe we doelstellingen uit de omgevingsvisie willen realiseren.

Toetsings-, inspiratie- en ontwikkelkader

De toekomstvisie is niet rechtstreeks bindend voor onze inwoners. De visie is geen weigeringsgrond voor initiatieven die in overstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, zoals het bestemmingsplan. Als een initiatief wel in strijd is met geldende wet- en regelgeving, dan vormt de visie wél een toetsingskader. Ook voor de gemeente zelf. Naast de toekomstvisie als toetsingskader, is de visie vooral een inspiratie- en ontwikkelkader om samen aan de slag te gaan. De toekomstvisie als een afspraak met de lokale samenleving die verbindt.

Jaarlijkse evaluatie en Nota Meerjaren Beleid (NMB)

De jaarlijkse evaluatie van de toekomstvisie vormt input voor de Nota Meerjaren Beleid (NMB). Zodat we ook financiële keuzes maken op basis van een integrale afweging. Dit voorjaar werken we de toekomstvisie en het coalitieakkoord uit in een bestuursprogramma dat als input dient voor de NMB 2024-2027. In het najaar bepalen we op welke wijze we de jaarlijkse evaluatie willen vorm geven.

4. Individuele reacties

We hebben ca. 30 individuele reacties ontvangen. Deze zijn per e-mail of tijdens het open huis op 28 november 2022 kenbaar gemaakt. We hebben alle reacties gerubriceerd naar onderwerp (op alfabetische volgorde), samengevat en van een reactie voorzien. Achter ieder onderwerp leest u hoe vaak de reactie kenbaar is gemaakt. In de bijlage treft u reacties die per e-mail kenbaar zijn gemaakt aan (geanonimiseerd).

Abstractieniveau (1)

De toekomstvisie is een visie op hoofdlijnen voor de lange(re) termijn. Dan moet er niet in komen te staan dat wij geen grote windmolens willen.

Reactie:

Wij zijn het met u eens dat de visie zich moet beperken tot de hoofdlijnen. Wij vinden dat we dan ook een keuze moeten maken op hoofdlijnen. Dat moet wel een keuze zijn waarmee voldoende richting wordt gegeven, anders kunnen we er niet aan toetsen. We kiezen voor een leidend en sturend principe dat voldoende richting geeft, maar wel verder moet worden uitgewerkt.

Ten aanzien van de energietransitie zetten we in op zonne-energie volgens de zonneladder, op alternatieve vormen en geven we gelegenheid voor kleinere windmolens bij agrarische bedrijven (mede als alternatief businessmodel voor de boer). We zijn en blijven in gesprek met onze buurgemeenten over de voortgang in het realiseren van de Regionale Energiestrategie (1.0).

Ambitie (2)

De toekomstvisie is niet ambitieus genoeg. Er moeten zaken veranderen. Nu is het 'te veel van het oude'. Het moet anders, maar hoe?

Reactie:

Bij de voorbereiding van de visie hebben veel inwoners, ondernemers, belangengroepen en anderen hun wensen en ideeën naar voren gebracht. Wensen en ideeën die ook doorwerken in de visie. Dat geldt ook voor het ambitieniveau. We denken dat het ambitieniveau in de visie op draagvlak kan rekenen bij onze inwoners. Daarbij hebben we ook gebruik gemaakt van actuele (beleids)visies en programma's waarover al veel is geparticipeerd. Zoals de Maatschappelijke Agenda, de Economische visie, de Centrumvisies en de Lokale Woonagenda.

Daarnaast denken wij dat het gekozen ambitieniveau ook te realiseren is in de periode tot 2030. We willen geen ambities opnemen waarvan we op voorhand weten dat ze niet haalbaar zijn. Om zaken te veranderen hebben we in de visie zo veel mogelijk leidende en sturende principes opgenomen, die verder moeten worden uitgewerkt. Iedere principe is er op gericht het groene profiel van de gemeente te versterken.

Bedrijventerreinontwikkeling en nieuwe locaties (1)

Er is behoefte aan een duidelijke visie voor nieuwe of doorstromende ondernemers. Het concept van de toekomstvisie is op dit punt niet concreet genoeg. Realiseer duidelijke punten aan de horizon. Creëer ruimte voor ondernemers in de nabijheid van goede ontsluitingswegen. Kies voor sanering van bedrijventerreinen waar dat mogelijk is en biedt ruimte voor woningbouw.

Reactie:

De toekomstvisie geeft op hoofdlijnen de bedoeling weer. Een gebiedsgerichte uitwerking volgt in de omgevingsvisie. Voor het herstructureren, revitaliseren en ontwikkelen van bedrijventerrein hebben we in de visie leidende en sturende principes opgenomen (pag. 41 en 49). Telkens is het 'groene profiel' in de visie de rode draad die doorwerkt in de oplossing voor een bepaald gebied: stedenbouwkundig/landschappelijk, klimaat adaptief, energie en groene mobiliteit. Ook het eventueel invullen van een vrijkomende bedrijfslocatie met woningbouw is verwerkt in deze principes.

Maak van het zonnepark bij Weuste Noord nieuw bedrijventerrein.

Reactie:

Met het zonnepark De Groene Weuste wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de energietransitie. Een belangrijk leidend principe in de toekomstvisie is dat voortaan nieuwe bedrijfsbebouwing wordt gecombineerd met zonnepanelen (zonneladder en prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied). Misschien wordt uw idee in de toekomst werkelijkheid. Op dit moment doen we onderzoek naar nieuwe locaties voor lokale bedrijven. Ook daarbij is het uitgangspunt dat er zonnepanelen op nieuwe bedrijfsbebouwing worden geplaatst.

Denk bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen ook over de gemeentegrenzen heen.

Reactie:

In de toekomstvisie kiezen wij ervoor te voorzien in de lokale behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen met daarbij aandacht voor onze landschappelijke en groene kwaliteiten. In goed overleg met onze buurgemeenten en andere gemeenten in Twente denken we mee over oplossingen om in de behoefte aan nieuwe bedrijfsgronden te voorzien.

Betrokkene zoekt vanwege de ambitie om te groeien een nieuwe bedrijfslocatie in de gemeente Wierden. De gemeente is niet erg behulpzaam bij het vinden van een nieuwe locatie.

Reactie:

We zetten in op revitalisering of herstructurering van bedrijventerreinen. We zijn een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor de revitalisering van bedrijventerrein Kluinveen-Violenhoek. Dat doen we in samenspraak met ondernemers en omwonenden. Daarnaast doen we een onderzoek naar nieuwe locaties om in de lokale behoefte aan bedrijvigheid te voorzien. Wij verwachten dat de resultaten voor de zomer bekend zijn. Wij adviseren u contact op te nemen met onze Accountmanager Bedrijven. Hij informeert u graag over de mogelijkheden.

Beschermd wonen en somatische zorg (3)

Beschermd wonen is belangrijk voor Wierden. Een plan voor somatische zorgplekken aan de Wilhelminastraat gaat niet door. De gemeente zal hier meer initiatief moeten nemen. Somatische patiënten moeten in Wierden kunnen blijven. In het concept van de visie wordt ten aanzien van somatische zorg een te afwachtende houding aangenomen.

Reactie:

De mogelijkheden voor somatische zorg binnen onze gemeentegrenzen heeft onze volle aandacht. Daarom hebben wij in het concept van de visie aangegeven om samen met de zorgaanbieders en andere partners de haalbaarheid van woonzorgplekken voor somatische patiënten en revalidatie te verkennen (pag. 25 onder 'levensloopbestendig bouwen').

Bodem, water en lucht (1)

De toekomstvisie gaat (zeer) beperkt in op bodem, water en lucht.

Reactie:

Wij delen uw standpunt en zullen de visie op dit punt aanscherpen (**voorstel 1**).

Boerenbedrijf als middelpunt (1)

Wat wordt bedoeld met het boerenbedrijf als middelpunt van verandering? Naast boeren moeten ook burgers in het buitengebied betrokken worden. Belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven.

Reactie:

We zijn een plattelandsgemeente en willen een plattelandsgemeente blijven. Onze boeren spelen daarbij een belangrijke rol. Zij hebben een groot deel van de gronden in de gemeente in gebruik. Zonder boeren geen platteland. We bekijken de veranderingen in het landelijk gebied dan ook eerst door de bril van onze boeren. Welk toekomstperspectief bieden de veranderingen hen? Dat is voor ons een leidende vraag.

Dat wil niet zeggen dat we alleen oog hebben voor de belangen van de agrarische sector. In tegendeel. Samen met de andere partners in het landelijk gebied ontwikkelen we een specifiek programma voor het landelijk gebied. We gaan op zoek naar goede oplossingen en koppelkansen. Zoals het versterken van de biodiversiteit, landschapsbeheer provinciale gronden en mono-mestvergiftiging door anders te boeren. Maar, dan wel op basis van een goed verdienmodel voor de boer.

Biobased nieuwbouw, verduurzamen bestaande bouw en openbare ruimte (2)

Biobased bouwen is belangrijk. Verduurzaming van bestaande bouw en openbare ruimte is minstens zo belangrijk. We moeten zuinig zijn op de open, groene ruimten in de kernen. Draagt ook bij aan biodiversiteit.

Reactie:

Wij delen deze standpunten. Biosbased bouwen zien we als een uitwerking van het speerpunt 'Flexibel en circulair bouwen en inrichten' (pag. 45). We zullen 'biobased bouwen' in de tekst opnemen als oplossingsrichting (**voorstel 2**). Biobased bouwen* kan daarnaast bijdragen aan het verdienmodel van agrariërs in de gemeente. Hoewel we bij 'Flexibel en circulair bouwen en inrichten' ook ingaan op het verduurzamen van de openbare ruimte, wordt het verduurzamen van bestaande bouw niet expliciet genoemd. Ook hier zullen we de tekst aanvullen (**voorstel 2**). Het verduurzamen van bestaande bouw komt wel indirect elders in de visie terug, zoals bij het speerpunt om het aandeel zon op daken te vergroten.

*biobased bouwen: een manier van bouwen met hernieuwbare, plantaardige bouwmaterialen die tijdens de groei CO2 opnemen, en na het oogsten snel weer terug groeien. De materialen stoten bij productie, verwerking en transport weinig tot geen CO2 uit en zijn uitstekend te hergebruiken. Voorbeelden zijn hout, stro en vlas

Denktank Toekomstvisie (1)

Waarom wordt in de inleiding van de conceptvisie het vertrouwen in de gemeente ter discussie gesteld? De denktank functioneert toch in opdracht van de gemeente Wierden?

Reactie:

Het voorwoord is van de denktank voor de toekomstvisie. De denktank roept met dit voorwoord de gemeente op om ook echt wat te doen met de toekomstvisie. Omdat in hun beleving er in het verleden onvoldoende werd geluisterd naar de samenleving.

Wij begrijpen dit. In 2016 is de gemeente gestart met de voorbereiding van een toekomstvisie, onder de noemer 'Het Verhaal van ons'. Er zijn toen veel wensen en ideeën opgehaald over de toekomst van de gemeente Wierden. Maar, dit traject heeft geen vervolg gekregen. Bij de voorbereiding van de conceptvisie die nu voorligt hebben we alle wensen en ideeën van toen alsnog betrokken.

De leden van de denktank vragen de gemeente om blijvend bij het vervolg betrokken te worden. Wie zijn de leden? Transparantie op dit punt is noodzakelijk. Hoe ziet de gemeente het vervolg voor wat betreft de inbreng vanuit de samenleving?

Reactie:

De denktank bestaat uit een groep van betrokken inwoners en ondernemers, met verschillende achtergronden afkomstig uit de gehele gemeente. De denktank functioneert als klankbordgroep. Zij heeft ons geadviseerd over de inhoud van de visie en de wijze waarop inwoners, ondernemers en vele anderen betrokken zouden kunnen worden. Wij zijn de deelnemers aan de denktank erg dankbaar voor hun inzet en bijdragen.

We zien de denktank voor de toekomstvisie als een geslaagd experiment dat om een vervolg vraagt. Hoe dat vervolg eruit ziet weten we nu nog niet. Hierover gaan we eerst met de denktank in gesprek om van gedachten te wisselen. We kunnen ons voorstellen dat er een 'denktank' betrokken blijft bij de jaarlijkse evaluatie van de visie. Ondanks de goede ervaringen vinden wij het niet vanzelfsprekend om met dezelfde ploeg door te gaan. Het lijkt ons een goede zaak dat in principe iedereen in de gemeente een kans krijgt om mee te doen. We komen hier in het najaar op terug.

Eenzaamheid (1)

Eenzaamheid wordt wel benoemd. Graag financiële eenzaamheid/armoede expliciet benoemen.

Reactie:

Wij zijn het met u eens en zullen de tekst op dit punt aanscherpen (**voorstel 3**).

Energietransitie en opslag (1)

Hoe denkt u mogelijkheden te creëren om energie op te slaan? Er is nog veel onduidelijk.

Reactie:

De opslag van energie is inderdaad een belangrijk aandachtspunt, maar in de visie gaan we niet concreet in op de technische mogelijkheden. Zoals we in de visie verwoordden zetten we ons waar mogelijk in om opslag te stimuleren om de toenemende netcongestie het hoofd te bieden.

Energietransitie, nieuwe technieken (1)

Het is niet reëel om er vanuit te gaan dat we zonnevelden kunnen afbouwen zodra nieuwe technieken in de toekomst voldoende rendement opleveren. De enige duurzame bron van energie is de zon (naast getijdenenergie). Er is ruimte nodig om de zonnestraling om te zetten in bruikbare energie. We hebben niet genoeg geschikte en benutbare daken om hierin te voorzien.

Reactie:

Op dit moment lijkt dit een juiste constatering. De techniek staat echter niet stil en een zonnepaneel van nu wekt al vele malen meer energie op dan vijf jaar geleden. Daarnaast vertrouwen we er op dat de technologische ontwikkelingen leiden tot nieuwe of verbeterde alternatieve technieken die wel voldoende rendement opleveren en te zijner tijd zonnevelden kunnen vervangen. Mocht dit niet mogelijk blijken, dan delen wij uw standpunt dat het areaal aan zonnevelden slechts in beperkte mate kan worden afgebouwd. We gaan er nu vanuit dat we de afgesproken 50 ha zonnevelden in de periode tot 2030 gaan realiseren (conform Regionale Energiestrategie (RES) 1.0).

Waterstof is een opslagmedium: geen energiebron. Groene waterstof maak je uit zonne- en windenergie. Groene waterstof en biogas zijn geen serieus alternatief voor verwarming van woningen. Het zijn hoogwaardige brandstoffen die benut kunnen worden voor veeleisende processen zoals de procesindustrie, transport en elektriciteitsopwekking. We verbranden nu al eeuwen hoogwaardige fossiele brandstoffen om er laagwaardige warmte van te maken. Dat is eeuwig zonde. Laten we alsjeblieft inzien dat verbranden van waterstof en biogas past in fossiel denken. Pas als het echt niet anders kan kun je een klein beetje gebruiken naast een hybride warmtepomp voor verwarming, maar echt alleen in het hoogstnoodzakelijke geval.

Reactie:

We volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet en staan open voor nieuwe technieken en oplossingen. Maar, we gaan in deze energietransitie waarschijnlijk niet voorkomen dat hoogwaardige brandstoffen (tijdelijk) ingezet moeten worden om in de toekomst naar een beter alternatief te komen.

Biogas is bovendien geen reëel alternatief omdat een deel van de boeren stopt of extensiever gaat boeren.

Reactie:

Wij willen een plattelandsgemeente blijven en gaan er vanuit dat ook ná een transformatie van het landelijk gebied er voldoende perspectief is om lokaal biogas op te wekken en op te

waarderen naar groengas. We beschouwen biogas in de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 en de voorbereiding van de RES 2.0 dan ook als een reële optie. Dit groengas kan in principe via de bestaande aardgasleidingen naar woningen, bedrijven of maatschappelijke voorzieningen (zwembad) worden gebracht. Op die manier voorkomen we op de korte termijn (verdere) netcongestie die speelt bij volledige elektrificatie.

Energietransitie en grote windmolens (1)

We ontkomen niet aan grote windmolens. Bovendien heeft de gemeente ingestemd met Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en daarmee gekozen voor 40/60, zon/wind. We kunnen niet verwachten dat de buurgemeenten de wind voor hun rekening nemen.

Reactie:

In het coalitieprogramma 2022-2026 geeft de coalitie aan tegen plaatsing van grote windmolens te zijn in de gemeente. Grote windmolens ontsieren ons landschap te veel. Bovendien waait het in deze streek te weinig. Tenslotte hebben wij zorgen over de effecten van grote windmolens op de leefomgeving (gezondheid).

De gemeenteraad heeft het Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 bod ingediend op basis van zonopwekking. Daarnaast heeft de gemeenteraad in 2021 besloten niet akkoord te gaan met de verhouding 40/60, zon/wind. We liggen als gemeente op schema en verwachten de doelstellingen uit de RES te kunnen halen. Uiteraard zijn en blijven we in gesprek met onze buurgemeenten over de voortgang in het realiseren van de Regionale Energiestrategie (1.0).

Kanttekening: onze invloed kent wel zijn grenzen. Bij grote windmolens boven de 5 MegaWatt (MW) is de provincie bevoegd gezag voor het verlenen van medewerking aan grote windmolens.

Energietransitie en kleine windmolens (2)

Kleinere windmolens bij agrarische bedrijven leveren geen serieuze bijdrage aan de energietransitie. Bovendien is de terugverdientijd ca. 100 jaar en waait het in Twente te weinig.

Reactie:

Wij willen onze agrariërs de gelegenheid bieden om met een kleine windmolen te verduurzamen en een economisch beter toekomstperspectief te realiseren. Daarbij is het wel van belang dat een kleine windmolen goed inpasbaar is. De effecten van de molen ter plaatse op de omgeving moeten worden onderzocht en gewogen. Zoals de effecten van het geluid op de leefomgeving. Wij laten het verder aan de boeren en de marktpartijen om te komen tot een rendabele businesscase.

Energietransitie en warmtetransitie (1)

Wat ontbreekt is de warmtetransitie. Juist hier is grote energiebesparing te halen. Door isolatie, gedragsverandering, door bewustwording en hoge prijzen. Hierbij aangemerkt dat het prijsplafond uit Den Haag voor energie frustrerend werkt op de energie-/warmtetransitie.

Reactie:

We hebben een warmtevisie waaraan we nu invulling geven met elkaar. De warmtevisie wordt in het concept van de visie niet expliciet genoemd. We zullen de visie op dit punt aanpassen (**voorstel 4**). Met de warmtevisie wordt een route geschetst voor de wijken in de gemeente, zodat iedereen een eerste doorkijk heeft voor wanneer zijn of haar wijk aan de beurt is om aardgasvrij/ aardgasvrij-ready te worden. Daarnaast wordt beschreven welke stappen we hiervoor kunnen zetten vóór 2030. Naast de technische mogelijkheden, wordt ook gekeken naar de maatschappelijke kosten en de eindgebruikerskosten.

De warmtetransitie is zoals u aangeeft een ingewikkeld proces (gedragsverandering is hierin wellicht de meest ingewikkelde), waar we de komende jaren meer op in moeten zetten. Hier werkt de gemeente aan met onder andere de Stichting Duurzame energie Wierden Enter (SDWE). De landelijke regelingen zijn inderdaad op de korte termijn gericht en frustreren in onze ogen de aanpak op de lange termijn. De noodzaak op korte termijn is echter dusdanig hoog dat dit voor nu de enige direct effectieve oplossing lijkt.

Energielandschap (1)

Wat ontbreekt is visie voor de aanleg van een groot energielandschap, bijvoorbeeld op de vrijkomende gronden rondom het Wierdense Veld en langs de A35 door uitkoop van boeren. Als we hier 10 grote windmolens en 100 ha zonnepark bouwen, afgewisseld met extensieve landbouw / veeteelt en ruimte voor biodiversiteit, kunnen we een mooie slag slaan, krijgen we directe aansluiting van Tennet met naar verhouding lage kosten en kunnen we als gemeente de begroting op orde houden door de inkomsten uit eigen energie. Een eigen energiebedrijf, grondbedrijf en lokaal eigenaarschap zijn de sleutelwoorden.

Reactie:

Wij zien geen ruimte voor een grootschalig energielandschap zoals die elders in het land worden gerealiseerd, omdat we dit niet vinden passen bij de kleinschaligheid en verwevenheid van het landschap in onze gemeente. In principe zien we alleen ruimte voor kleinschalige ontwikkelingen.

Energietransitie en waterstof (1)

Bij de opwekking van H₂ wordt veel minder een aanslag gedaan op onze wereld dan dat dit nu met stroom en accu's het geval is, denk aan de mijnbouw voor lithium. Verder komt bij de verbranding van H₂ geen stikstof vrij.

Het opwekken van H₂ biedt dan ook perspectief. Door gebruik te maken van zonnepanelen die stroom en H₂ kunnen maken ontstaat er een keuze op welke wijze wij onze energie terug leveren. Zeker als de terug lever prijzen voor zonne-energie minder gunstig worden of terug leveren zelf geld gaat kosten. Een hybrideketel: warmtepomp in combinatie met een H₂ ketels zorgt ervoor dat met beide soorten energie de woning kan worden voorzien van warmte of kou. Met een verdeelkastje in de meterkast (H₂ versus stroom) kun je de voordeligste optie kiezen en ook overbelasting van het stroomnetwerk voorkomen. We hebben hiervoor in Nederland de infrastructuur en de kennis. Op deze manier wordt ook de zelfredzaamheid van inwoners vergroot, gaan de kosten voor huishoudens omlaag en is de afhankelijkheid van energiebedrijven minder groot.

Reactie:

Hartelijk dank voor uw ideeën. Wij hebben als gemeente niet een rol om hiermee zelf aan de slag te gaan, maar zullen deze ideeën terug leggen bij onze partners, zoals de beide netbeheerders (Cogas en Enexis). Uiteraard blijven we de landelijke ontwikkelingen volgen.

Energietransitie, afhankelijkheid en kwetsbaarheid (1)

Het opwekken en opslaan van je eigen energie maakt je minder afhankelijk van autoritaire regimes. De oorlog van Rusland met de Oekraïne maakt ons pijnlijk duidelijk hoe gevoelig centraal opgewekte energie kan zijn. Je zou dat veel meer lokaal moeten organiseren met de mogelijkheid om lokale energienetwerken te kunnen afsluiten. Goede mogelijkheden voor opslag en een goede infrastructuur zijn daarbij voorwaardelijk. De gemeente Wierden zou er voor kunnen kiezen om samen te werken met bedrijven die niet gelieerd zijn aan autoritaire regimes om dergelijke lokale netwerken op te zetten. Waarbij onafhankelijkheid en vrije keuze voor de mensen de belangrijkste pijlers zijn.

Reactie:

Wij zullen deze ideeën betrekken bij het Programma Duurzaamheid dat wij binnenkort willen opstellen. Een kanttekening hierbij is wel de leveringszekerheid die de huidige netbeheerders hanteren. Nederland heeft een van de beste en meest betrouwbare netwerken ter wereld en dit zal losgelaten worden als er kleinschaliger lokaal iets wordt ingericht. De energielevering zal minder betrouwbaar worden, waarbij beheer en onderhoud zelf geregeld dient te worden. De kosten zullen hiermee naar verwachting ook hoger uitvallen.

Energietransitie en zonnevelden (1)

Waarom stelt u dat graslanden CO2 reduceren. Gras waarin CO2 wordt opgenomen wordt door koeien gegeten en weer omgezet tot CO2. Als er al iets in de bodem wordt opgenomen wordt dat na een paar jaar doodgespoten met glyfocaat en vervolgens weer CO2. Zonneparken dragen enorm veel bij aan de biodiversiteit en zijn veel interessanter voor vlinders, vogels, mollen, muizen, wormen, insecten, etc. dan de groene woestijnen van monocultuur raaigras of mais. Het woordje 'helaas' (voor moeten kiezen) is stigmatiserend en politiek populistisch en past niet in een breed over te nemen visie.

Reactie:

Grasland neemt wel CO2 op. De mate waarin hangt wel af van de wijze waarop het land verder bewerkt en gebruikt wordt. Door bodemversterkende landbouwpraktijken kan CO2 uit de lucht langdurig worden vastgelegd in de grond als vaste organische stof.

Gemeente en regie (1)

De gemeente hoeft niet altijd de regie te pakken, ze moet ook durven om 'op de tribune te gaan zitten'.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. Ons motto is: 'Regie waar het moet, los laten waar het kan'. De medewerkers van de gemeente krijgen veel meer de rol van verbinder tussen inwoners, organisaties en het bedrijfsleven. Waar nodig pakken ze de regie en laten ze weer los zodra dat kan. Ze doen dat op basis van vertrouwen in onze inwoners en in het zelfsturend en zelf oplossend vermogen van onze samenleving.

Gemeenten en samenwerking (1)

Ook samenwerking tussen gemeenten is belangrijk. Zoals ten aanzien van verkeer tussen Almelo en Wierden.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. We werken al samen met onze buurgemeenten, rechtstreeks of in regionaal verband. Ook voor wat betreft verkeer.

Gezondheid (1)

Graag meer aandacht voor positieve gezondheid en integrale samenwerking.

Reactie:

Wij zijn het met u eens. Met de visie zetten we in op een betekenisvol leven voor onze inwoners. Dit werkt door in alle pijlers van de visie en alle geledingen van onze samenleving. Een integrale samenwerking is dan ook nodig om hierin stappen te zetten.

Groen in woonwijken (1)

Extreem hoge bomen vervangen door kleinere bomen. Dat is minder gevaarlijk en levert een beter rendement op van zonnepanelen

Reactie:

Wij begrijpen uw redenering, maar kiezen voor het behoud van hoge bomen vanwege hun waarde voor een aangename en gezonde leefomgeving. Als er echt gevaarlijke situaties ontstaan omdat de boom te groot groeit en/of niet meer gezond is, dan zullen we zorgvuldig bekijken hoe we dit kunnen oplossen. Wellicht door te snoeien, maar we kappen in principe geen gezonde bomen.

Integraal werken (1)

Het fysieke en sociaal domein moeten meer met elkaar verbonden worden, bijvoorbeeld bij de energietransitie.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. Uitgangspunt in de toekomstvisie is een integrale benadering van vraagstukken.

Inwoners en meedenken (2)

Mensen willen wel meedenken met de gemeente, maar hoe? We kunnen niet alles in één keer. Een visie moet antwoord geven op de vraag waar wij naar toe willen. Participatie moet via bottom-up processen invulling krijgen. Richt je als gemeente hierbij op bestaande groepen.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. In pijler 4 van de visie (Samen aan de slag) gaan wij hier uitgebreid op in. Inmiddels heeft de gemeenteraad een inspraak- en participatieverordening vastgesteld om participatie verder te professionaliseren. Vóór de zomer volgt er een handreiking bij deze verordening die niet alleen inwoners helpt met hun initiatieven, maar ook de medewerkers van de gemeente helpt om inwoners eerder en op een goede wijze bij de plannen van de gemeente te betrekken.

Kerken (1)

Wat opvalt, is dat de kerken en de kerkenvisie relatief veel wordt genoemd in de visie. Wordt hier de instandhouding van de kerkgebouwen beoogd? Heeft de gemeente hier wel een rol?

Reactie:

Het kerkelijk leven en de kerkgebouwen spelen een belangrijke rol in onze gemeente. We zetten in op het behoud van onze kerkgebouwen en gaan samen met de kerkbesturen op zoek naar mogelijkheden om het gebruik van de kerken toekomstbestendig te maken. Daarbij kijken we naar de sociaal maatschappelijke functie van de kerk en naar de mogelijkheden voor medegebruik, nevenbestemming, herbestemming en verduurzaming. Inmiddels is begin dit jaar een fysiek duurzaamheidsonderzoek uitgevoerd in (bijna) alle 12 kerkgebouwen in onze gemeente.

Landbouwgrond behouden (2)

Landbouwgrond moet landbouwgrond blijven. Landbouwgrond is in de toekomst ook nodig om extensiever te kunnen boeren. De huidige opgaven en transitie ook zien als kans (en niet als bedreiging).

Wil je een gezonde landbouw overhouden dan moet alle landbouwgrond ook landbouwgrond blijven. Gelet ook op alle maatregelen die door de overheid worden opgelegd.

Reactie:

Zie onze reactie onder 'transitie landelijk gebied' in paragraaf 5.5.

Leesbaarheid visie (1)

Een indrukwekkend verhaal. Voor uitleg naar de burger en de lezer is het voor de duidelijkheid van de richting belangrijk om kort weer te geven waar de 4 pijlers anders zijn dan in de huidige visie. Welke veranderingen en wat gaat er anders in de nieuwe visie die de Denktank en de projectgroep voorstellen ten opzichte van de huidige richting.

Reactie:

Het is ons niet geheel duidelijk wat wordt bedoeld met de 'huidige visie'. De gemeente Wierden kende namelijk nog geen integrale toekomstvisie. Wel is het zo dat een aantal actuele (beleids)visies en programma's input zijn geweest voor de toekomstvisie. Vanuit de keuze voor het 'groene profiel' in de missie zijn deze (beleids)visie en programma's verbonden. Daarnaast worden er vanuit het 'groene profiel' nieuwe (beleids)visies en programma's aangekondigd, zoals een integraal plan voor het landelijk gebied. Bij veel speerpunten worden leidende en sturende principes benoemd. Zoals het toevoegen van groen, biodiversiteit en ruimte voor klimaatadaptatie bij (gebouwde) gebiedsontwikkelingen.

Leren van anderen (1)

We hoeven niet op alle terreinen zelf het wiel uit te vinden. Kijk naar goede voorbeelden elders.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. We kijken naar goede voorbeelden elders, ook bij de verdere uitwerking van de visie. Uiteraard moet het wel om oplossingen gaan die passen bij de identiteit van de gemeente Wierden.

Lokaal perspectief voor jongeren (1)

Is het speerpunt 'Lokaal perspectief voor jongeren' onderzocht?

Reactie:

Met dit speerpunt proberen we aantrekkelijk te blijven voor de jeugd en voor jong volwassenen/jonge gezinnen. Het concept van het 'lokaal perspectief voor jongeren' is ontstaan op basis van de Maatschappelijke Agenda en de onderzoeken die in dat kader zijn gedaan, in combinatie met ideevorming op basis van de opbrengst van het participatieproces.

Ouderen (1)

Over ouderen staat er weinig concreets in de visie. Uitwerking is belangrijk. Nadruk moet liggen op praktische doelstellingen en activiteiten. In Wierden zijn 3 ouderenbonden (en niet 1).

Reactie:

De visie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer. We willen dat meer ouderen de rol in de samenleving kunnen oppakken die zij willen. Dat kan op vele manieren. We willen samen met inwoners, het bedrijfsleven en maatschappelijke partners (o.a. de ouderenbonden) een aanpak ontwikkelen om dit concreet te maken.

Permanente bewoning recreatieverblijven (1)

Is het beleid dat arbeidsmigranten worden gehuisvest in recreatieparken? Is permanente bewoning in recreatieparken toegestaan? Sommige mensen wonen daar meer dan 10 jaar

Reactie:

Permanente bewoning op recreatieparken is niet toegestaan. In december 2014 heeft de gemeente besloten de huisvesting van arbeidsmigranten onder voorwaarden toe te staan op drie (voormalige) recreatieparken. Daarnaast is het mogelijk voor max een half jaar een recreatiewoning te bewonen in geval van verhuizen, relatieproblemen etc.

Reclamebelasting (1)

De passage over de reclamebelasting (pag. 53) is een uitwerking en past niet in een visie op hoofdlijnen.

Reactie:

Het gaat om de zoektocht naar nieuwe verdienmodellen om te investeren in de centrumontwikkelingen. De ondernemersverenigingen hebben hier een belangrijke rol, met waar mogelijk ondersteuning van de gemeente. Zoals een evaluatie en waar mogelijk een herziening van de huidige systematiek rondom de reclamebelasting. De gemeente int momenteel de reclamebelasting en zet deze 1 op 1 door naar de beide verenigingen. Wij zullen de tekst op dit punt verduidelijken (**voorstel 5**).

Sluipverkeer (1)

Graag aandacht voor de verkeersproblematiek in het buitengebied, vooral het sluipverkeer. Complimenten, dat er geluisterd is naar bewoners omgeving Schependijk.

Reactie:

In het Mobiliteitsplan gaan we in op de aanpak ten aanzien van sluipverkeer. Dit plan is input geweest voor het concept van de toekomstvisie.

Voorzieningen (1)

Het is belangrijk dat de voorzieningen op peil blijven. Voor werkende ouders is voldoende kinderopvang belangrijk.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. Voor zover wij hier als gemeente invloed op hebben zullen wij ons inzetten op de voorzieningen op peil te houden.

Welvaartsniveau (1)

In de hele visie is sprake van in stand houden of verbeteren van ons welvaartsniveau. Dit is geen reëel aanname in het kader van de global goals waarvoor de gemeente heeft gekozen. Ietsje minder op sommige gebieden lijkt me eerlijk en wenselijk.

Reactie:

Wij kunnen uw redeneerlijn volgen. Ook wij vinden het niet vanzelfsprekend dat we het huidige welvaartsniveau op de langere termijn in stand kunnen houden of verbeteren. We kunnen het welvaartsniveau lokaal maar tot op zekere hoogte beïnvloeden. Noem het optimisme, maar wij willen werken aan behoud en verbetering van het welvaartsniveau en geen genoegen nemen met een verslechtering.

Wonen in de centra (1)

In hoofdstuk 4 wordt gesproken over levendige en aantrekkelijke centra. Opnieuw gaat het alleen over ondernemers. Er wonen ook mensen wonen in de centra. Die graag een levendig centrum, maar vooral veilig willen wonen en winkelen. Het afleiden van doorgaand verkeer is een steeds terugkerend item dat onmiddellijk wordt getorpedeerd door de ondernemers. De inwoners van het centrum van Wierden worden hierover niet geraadpleegd.

Reactie:

Wij zijn het met u eens dat een centrum niet alleen bestaat uit ondernemers. Wij streven naar een goede balans tussen wonen en ondernemen, waarbij levendigheid wel inherent is aan een goed functionerend centrumgebied. Bij de uitwerking van de centrumplannen zullen we ook aandacht hebben voor de bewoners van de centra en het gesprek aangaan.

5. Reacties vooroverlegpartners

We hebben 16 zogeheten vooroverlegreacties mogen ontvangen. Onder vooroverlegpartners verstaan we belanggroepen, belangengroepen en (overheids)instanties. In bijlage 2 treft u een overzicht van de vooroverlegreacties aan. Hieronder vatten we de vooroverlegreacties samen en voorzien deze van een reactie.

5.1. Brandweer Twente

Brandweer Twente geeft op hoofdlijnen een advies voor de verdere uitwerking van de toekomstvisie. Door te wijzen op relevante aandachtspunten ten aanzien van de fysieke- en externe veiligheidsaspecten. Zoals de bluswatervoorziening en bereikbaarheid, brandveiligheid van gebouwen en evenementenveiligheid. Het advies is afgestemd met de GHOR.

Reactie:

Hartelijk dank voor uw advies. De punten die u in uw advies beschrijft hanteren we als aandachtspunten bij de voorbereiding van de omgevingsvisie. Maar, ook bij de voorbereiding van plannen en initiatieven. Wij zullen tijdig betrekken, zodat u per gebied of casus een concreter advies kunt geven.

5.2. Buurgemeenten

We hebben onze buurgemeenten het concept van de toekomstvisie voorgelegd. De gemeenten Almelo, Hellendoorn, Hof van Twente, Twenterand en Rijssen-Holten. Almelo ziet geen aanleiding om te reageren. Met de meeste andere gemeenten is op ambtelijk niveau het concept van de visie besproken.

Er vindt structureel overleg plaats met de buurgemeenten over gemeentegrens overstijgende thema's. Zoals over veiligheid, de opvang van ontheemden, het landelijk gebied, de programmering van woningbouw en bedrijventerreinen en de energietransitie (RES 1.0). Dat gebeurt één op één, in regionaal verband of onder regie van de provincie.

Het is niet gebruikelijk dat buurgemeenten integraal reageren op elkaars toekomstvisie of vergelijkbare documenten. Wel zien we een ontwikkeling dat buurgemeenten bij de voorbereiding van omgevingsvisies afstemming zoeken.

De speerpunten in deze toekomstvisie zijn niet in strijd met regionale afspraken. Evenmin hebben we kunnen constateren dat deze speerpunten een negatief effect zouden hebben op de buurgemeenten. Bij de gemeenten die we gesproken hebben is er herkenning voor wat betreft de maatschappelijke opgaven en is de lijn om met elkaar afstemming te blijven zoeken waar het gaat om gemeentegrens overstijgende vraagstukken.

5.3. Columbus Junior

De groei van de bevolking (nieuwbouw en starters) vergroten de behoefte aan buitenschoolse opvang. En door de wens van 5% opvangsubsidie. Wij willen ons aansluiten bij het vraag en aanbod van ouder. Tweeverdieners hebben nu geen mogelijkheden tot opvang. Ook voor het huisvestingplan willen we zeker als commerciële organisatie ons steentje bijdragen.

Reactie:

Wij werken graag samen met alle organisaties in onze gemeente om de voorzieningen voor onze inwoners op peil te houden. Zo hebben we in 2022 in overleg met voorschoolse organisaties en basisonderwijs het beleid voor Voorschoolse Educatie geactualiseerd. In vervolg hierop willen we samen met het werkveld het kinderopvangbeleid actualiseren, waarbij ontwikkelingen die u noemt betrokken zullen worden. Met als doel om goede en passende voorzieningen voor onze inwoners te hebben en te houden.

5.4. Coöperatie huisartsen Hellendoorn/Nijverdal en Wierden.

Hoe verhoudt de visie zich tot het Preventieakkoord. In de visie staan veel raakvlakken, maar het wordt niet expliciet genoemd.

Reactie:

Het wordt niet expliciet genoemd omdat het lokale preventiebeleid is opgenomen in de Maatschappelijke Agenda. Daarbij is onder andere aansluiting gezocht bij het landelijke Preventieakkoord. We werken regionaal binnen de Twentse Koers aan preventie samen met de provincie, de GGD en het zorgkantoor.

Er is behoefte aan levensloopbestendige woningen, zoals geclusterd wonen voor ouderen (zoals in een hofje). Ook is er behoefte aan een verzorgingshuis, zoals eerder De Holtinck was. Hoe gaat het met particuliere woonzorgvormen, hoe verloopt het proces van vergunningen? Huisartsen worden hier niet in betrokken, maar zijn wel verantwoordelijk voor de (vaak intensieve) huisartsenzorg. In het algemeen is communicatie met huisartsen en zorgorganisaties belangrijk, plus heldere verwachtingen over en weer.

Reactie:

Wij erkennen het belang en de noodzaak dat de huisartsen worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe woon(zorg)vormen. Hoe dat het beste kan bespreken we graag met u. Onlangs zijn wij gestart met de voorbereiding van een woonzorgvisie. Wij nodigen u van harte uit om aan de voorbereiding van deze visie deel te nemen.

Bij de voorbereiding van de woonzorgvisie komen uw inhoudelijke vragen ook terug. Wij geven u alvast het volgende mee. Zoals u weet moeten ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Eventueel met ondersteuning vanuit de Wmo en/of de Zorgverzekeringswet. Of met een indicatie voor de Wet langdurige zorg (verpleeghuis zorg, thuis of in een instelling).

Om hier zo goed mogelijk op spelen zetten wij in op de (ver)bouw van woningen en bouw van woonvormen die het ook mogelijk maken om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen. In de Lokale Woonagenda hebben we hierover afspraken gemaakt met partners als Reggewoon, marktpartijen en zorgorganisaties. Dat betekent dat we met elkaar inzetten op de bouw van meer levensloopbestendige woningen, geclusterde woonvormen (ouderen en/of jongeren) en woningen voor specifieke (groepen) inwoners. Het traditionele verzorgingshuis is een woonvorm die niet meer bestaat. Toch zijn er zorgaanbieders die onderzoeken of een vergelijkbare vorm toch weer te realiseren is. Wij zijn benieuwd wat deze ontwikkeling brengt. We zien in de praktijk dat het financieel vaak moeilijk is om initiatieven van de grond te krijgen.

5.5. Coöperatie Notter Zuna

De Coöperatie Notter Zuna U.A. (CONZ) telt 136 leden (48% van de huishoudens in Notter Zuna). Het bestuur van de coöperatie reageert in het bijzonder op de transitie van het landelijk gebied, de toekomst van Notter-Zuna en het ontwikkelen en toepassen van inwonersparticipatie.

Transitie van het landelijk gebied

Grote maatschappelijke opgaven, zoals de transities in de landbouw en de energiesector of de klimaatadaptatie, zullen ook moeten landen in Notter-Zuna. CONZ heeft deze opgaven verwerkt in haar eigen plan van aanpak om te komen tot een gebiedsvisie. Deze opgaven komen ook terug in de toekomstvisie.

In het algemeen vindt CONZ dat de toekomstvisie weliswaar vele goede intenties uitspreekt en doelstellingen bevat, maar te weinig kader schept voor de hierop volgende processen en keuzes voor het landelijk gebied. Het is noodzakelijk om de maatschappelijke opgaven in onderlinge samenhang aan te pakken en keuzes te maken. Zeker waar belangen conflicteren. Met een duidelijk toetsingskader en met differentiatie naar de deelgebieden van het buitengebied ('Wat waar wel en wat waar niet?'). Realisatie van alle voornemens ('stapelen') is eenvoudig weg niet mogelijk.

Reactie:

In de toekomstvisie willen we geen gebiedsgerichte uitspraken doen, maar de gewenste ontwikkeling op hoofdlijnen weergeven. De toekomstvisie wordt uitgewerkt in een omgevingsvisie, waarin wel gebiedsgerichte uitspraken worden gedaan en ook op een kaart worden aangegeven. De uitwerking in een omgevingsvisie is ook nodig om te kunnen constateren in welke mate ambities verenigbaar en te realiseren zijn.

Tegelijkertijd is het nu nog niet mogelijk om in de toekomstvisie concretere uitspraken te doen over de ontwikkeling van het landelijk gebied. Daarvoor is het beleid van rijk en provincie nog te onduidelijk. Hieronder lichten we ons standpunt toe.

In de toekomstvisie spreken we uit een plattelandsgemeente te zijn en te willen blijven. Daarbij spelen onze boeren een grote rol. We zien het agrarisch bedrijf dan ook als middelpunt van de verandering van het landelijk gebied. We bekijken veranderingen in eerste instantie door de bril van onze boeren. Op zoek naar kansen die hen in staat stellen om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaven van deze tijd, zoals het behoud, herstel en ontwikkeling van natuur en landschap, een versterking van biodiversiteit, klimaatadaptatie en de energietransitie. Daarvoor zijn nieuwe verdienmodellen nodig die de boeren een reëel toekomstperspectief bieden. Deze transitie kost tijd en stilstand is achteruitgang. Daarom is het belangrijk dat agrarische bedrijven wel ontwikkelruimte houden tijdens de transitie. Om mee te kunnen veranderen heb je ontwikkelruimte nodig.

We willen samen optrekken met alle partners in het landelijk gebied om tot oplossingen te komen die werken. Wij zijn dan ook blij met het gebiedsproces dat onlangs is gestart over het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). In de maanden februari en maart van dit jaar hebben wij vier bijeenkomsten georganiseerd om boeren en andere geïnteresseerden te informeren over het PPLG en om ideeën en wensen bij inwoners en boeren in het landelijk gebied op te halen. Wij willen graag een integraal plan of programma voor het landelijk gebied opstellen, waarin we samen met het gebied en de provincie via een pilot maatwerkoplossingen verkennen. Oplossingen die werken voor onze boeren en die kunnen helpen om het provinciaal beleid verder vorm te geven (bottom-up).

Op dit moment is er nog te veel onduidelijk. Zo kennen we de consequenties van de stikstofcrisis voor onze boeren nog niet. We willen geen leidende en sturende principes in de

toekomstvisie opnemen, die juist een goed gebiedsproces en het vinden van maatwerkoplossingen per gebied in de weg kunnen staan. Zodra er meer duidelijk is kunnen we de toekomstvisie bij de jaarlijkse evaluatie aanscherpen.

Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied

De toekomstvisie geeft weliswaar een 'Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied', maar ontloopt tegelijkertijd het benoemen van de 'hete hangijzers'. In de prioriteiten ladder ontbreekt de mogelijkheid om vrijgekomen landbouwgronden aan te wenden voor natuur en/of vergroting van de biodiversiteit.

Reactie:

We zien het agrarisch bedrijf als middelpunt van de verandering van het landelijk gebied. Vooruitlopend op te maken keuzes in het landelijk gebied kiezen we er voor (vruchtbare) landbouwgrond zo veel mogelijk beschikbaar te houden voor voedselproductie. Dit kan samen gaan met bijvoorbeeld een versterking van de biodiversiteit. Zo zijn wij met diverse partijen in Twente via het project Twente Bloeit aan het kijken hoe het versterken van de groenblauwe dooradering van het landelijk gebied kan bijdragen aan het verdienmodel van boeren. Op die manier willen we werken aan kansen voor behoud en verbetering van de sociaaleconomische kwaliteit van het platteland.

In de afweging staat het realiseren van een toekomstbestendig perspectief voor de landbouw voorop. Als blijkt dat landbouwgrond niet meer nodig is en toch beschikbaar is voor andere functies, dan geeft de prioriteitenladder een volgorde aan waarin we alternatieve functies afwegen.

We delen het standpunt van de CONZ dat het aanwenden van vrijgekomen landbouwgrond voor natuurontwikkeling ontbreekt en stellen voor de ladder op dit punt aan te scherpen. De aangescherpte ladder ziet er dan als volgt uit (**voorstel 6**):

Als landbouwgrond vrij komt wegen we in volgorde van belangrijkheid en urgentie de volgende functies of slimme combinaties van deze functies af:

1. Het opnieuw inzetten van de vrij komende landbouwgrond voor de landbouw en/of natuurontwikkeling, voor zover dit in overeenstemming is met de uitwerking van het Manifest Toekomst voor Boeren in Wierden (pag. 56 en 57) en agrarische bedrijven in hun huidige bedrijfsvoering* niet beperkt;
2. Uitbreiding met woningbouw bij de kernen Wierden en Enter;
3. Energietransitie met 'zon op daken' in combinatie met uitbreiding bedrijventerrein bij de kernen Wierden en Enter;
4. Energietransitie met zonnevelden;
5. Maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit en infrastructuur en de vrijetijdseconomie.

**Huidige bedrijfsvoering: vergund en/of op andere wijze in overstemming met geldende wet- en regelgeving en jurisprudentie*

In de tekst van de toekomstvisie volgt vervolgens een toelichting op de werking van de ladder.

De gemeenschap Notter Zuna als middelpunt van verandering

Wij wensen ruimte en ondersteuning voor onze lokale gemeenschap inclusief levensvatbare boerenbedrijven in Notter Zuna. Wij steunen ook het Manifest "Toekomst voor boeren in Wierden". Een fantastisch initiatief dat steun verdient.

Reactie:

Wij ondersteunen de totstandkoming van de Coöperatie Agrarisch Terreinbeheer (CATB) waar we kunnen. Bij de voorbereiding van de toekomstvisie heeft hier ook afstemming met de initiatiefnemers voor de CATB plaats gevonden.

Wij wensen een leefbaar en generatiebestendig Notter Zuna. Dat betekent dat er mogelijkheden voor de ouderen moeten zijn om langer thuis te wonen, dat er generatiebestendige woningen en starterswoningen worden gebouwd, dat onze kinderen naar onze school kunnen blijven gaan en dat we alle inwoners kunnen blijven betrekken bij het kulturhus, de school, de kinderopvang, de buurtverenigingen, ons gebiedsfonds en de werkgroepen van CONZ.

Reactie:

In oktober 2022 hebben we met elkaar (CONZ, gemeente, provincie en Studio Vers Bestuur) de samenwerking aan maatschappelijke opgaven voor Notter-Zuna geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie hebben we gezamenlijk uitgesproken de samenwerking te willen voort zetten. Wij willen hier graag een bijdrage aan leveren met de inzet van financiële middelen en menskracht. Zoals onlangs afgesproken gaan de partijen de komende tijd met elkaar verkennen op welke wijze we de samenwerking verder vorm kunnen geven.

Participatie

In de toekomstvisie ontbreekt de uiteenzetting van het gehanteerde participatieproces. Op welk beleid was dat proces gebaseerd? Wie werden daarbij wanneer en waarover betrokken? Ook wordt niet duidelijk welke keuzes gemaakt werden op basis van welke overwegingen.

Reactie:

In het concept van de toekomstvisie wordt op de pagina's 10 en 11 het tot dan toe gevoerde participatieproces beeldend weergegeven. Wij zullen bij de toekomstvisie die ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt aangeboden alle participatiestappen in een bijlage toelichten. Ook zullen we een vermelding toevoegen van geraadpleegde bronnen.

In de toekomstvisie roept u op om samen aan de slag te gaan en vraagt u ons om mee te doen. Bij de totstandkoming van deze visie zijn kansen gemist om ons als CONZ mee te laten doen. Dat is jammer en wij vragen dit in de toekomst beter te doen.

Reactie:

Wij betreuren het dat u het participatieproces als zodanig ervaren heeft. Het is jammer dat we achteraf constateren dat we kennelijk verschillende verwachtingen hadden. Wij hebben met vertegenwoordigers van uw bestuur een constructieve bijeenkomst gehad bij de voorbereiding van de visie. Daarnaast hebben we informatiebijeenkomsten georganiseerd in alle kernen, ook in Notter op 22 november 2022. Tenslotte hebben we in onze communicatie over het participatieproces aangegeven dat er altijd gesprekken mogelijk zijn.

Nu de toekomstvisie nagenoeg gereed is, start de voorbereiding van de omgevingsvisie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van alle data en informatie die al is opgehaald bij de totstandkoming van de toekomstvisie. De omgevingsvisie zal een eigen, nog nader te ontwikkelen, participatieaanpak kennen. De totstandkoming van de gemeentelijke omgevingsvisie zal tijdens (reguliere) overleggen met CONZ ook zeker aan de orde komen, zodat CONZ volop mee kan doen/ bij kan dragen in dit proces.

We roepen u op om in deze Toekomstvisie te schetsen hoe het (toekomstige) participatiebeleid verder vorm zal krijgen. Hoe gaat de gemeente, als decentrale overheid, haar participatieplicht in het

kader van de Omgevingswet, vormgeven. We roepen u op om in de toekomst groeperingen zoals Kulturhusen, Verenigingen van Gemeenschappelijk Belang en CONZ met haar netwerken en aanspreekpunten in de lokale bevolking, een expliciete en formele positie te geven in uw participatiebeleid. Ook het recent geëvalueerde “Afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking” zou expliciet genoemd moeten worden om als (aanzet tot een) toetsingskader gebruikt te kunnen worden.

Reactie:

In de toekomstvisie geven we op hoofdlijnen de bedoeling weer. In de vierde pijler ‘Samen aan de slag’ leest u hierover, ook over de uitgangspunten voor het te voeren participatiebeleid. We gaan dit verder uitwerken, zoals in een handreiking voor de participatieverordening (mei 2022). Meer in algemene zin gaan we aan de slag met bestuurlijke ontwikkeling c.q. vernieuwing als uitwerking van ons coalitieakkoord. Hierover volgt meer informatie vóór de zomer.

We willen ons inzetten voor inwonerp participatie die zo veel als mogelijk aansluit bij de behoefte van onze inwoners. Dat wil overigens niet zeggen dat iedereen zijn of haar zin kan krijgen. Als lokale overheid zullen wij altijd het algemene belang moeten wegen. We laten zien wat we met de opbrengst van participatie doen en leggen uit waarom iets wel of niet kan.

5.6. GGD Twente, Samen Twente

De GGD geeft een aantal aanvullingen mee om bij te dragen aan een gezonde leefomgeving van de gemeente Wierden. Hun reactie is gebaseerd op de ‘Kernwaarden gezonde leefomgeving’ van GGD GHOR Nederland. Daarnaast benut GGD Twente het GGD-gespreksinstrument ‘Bouwstenen voor een gezonde leefomgeving’, maakt zij gebruik van de GGD-richtlijnen medische milieukunde en kijkt de GGD naar verschillende data, zoals Atlas Leefomgeving en de Twentse gezondheidsverkenning.

Complimenten en aanvullingen

Complimenten voor deze missie en visie. De visie is erg volledig, met aandacht en ruimte voor veel verschillende thema’s. Mooi dat veel nadruk ligt op groen en gezondheid en dat hierbij met een brede blik naar gezondheid wordt gekeken, zowel vanuit het perspectief van gezondheidsbevordering als gezondheidsbescherming.

Reactie:

Hartelijk dank voor deze reactie. Zonder de inbreng van inwoners, ondernemers, belangengroepen, lokale (professionele) partners en vele anderen had deze visie niet tot stand kunnen komen.

De gemeente heeft mooie input van kinderen en jongeren ontvangen. Goed dat de gemeente hun inbreng serieus neemt, des te meer in relatie tot vergrijzing en ontgroening en het creëren van aantrekkelijke plekken voor deze doelgroepen.

Reactie:

Hartelijk dank voor deze reactie. Wel hadden we gehoopt meer jongeren te bereiken bij de voorbereiding van de visie. We denken dat dit beter lukt bij de uitwerking van de visie als het concreter wordt. Zoals bij het creëren van aantrekkelijk plekken voor jongeren.

Minder nadruk op eigen verantwoordelijkheid van gezondheid

In de visie wordt op verschillende plekken nadruk gelegd op dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun gezondheid (bijv. pagina 13, 16, 17 en 27). Echter, veel gedragskeuzes zijn onbewust. En gedrag wordt voortdurend beïnvloed door onze fysieke en sociale omgeving. Tot op heden zijn de

meest succesvolle interventies om gedrag te veranderen ingrepen in de fysieke omgeving. De inrichting van de omgeving is dus cruciaal om mensen te verleiden tot gezond gedrag en gezondheid. Probeer daarom wat minder nadruk te leggen op de eigen verantwoordelijkheid van gezondheid.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens en zullen de visie op dit punt aanpassen (**voorstel 7**).

Koppeling met ontspannen

In de visie wordt veel gesproken over een groene omgeving die uitdaagt tot ontmoeten en bewegen. Het zou mooi zijn om hier de koppeling te maken dat een groene omgeving ook uitnodigt tot ontspannen. Landelijk is er namelijk steeds meer aandacht voor mentale gezondheid, stress en ontspannen. En een gezonde leefomgeving, waaronder groen en uitzicht op groen, is erg belangrijk voor de mentale gezondheid en ontspannen. Dit linkt ook aan dat 'rust' in de visie genoemd wordt als een van de kwaliteiten van de gemeente Wierden.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens en zullen de visie op dit punt aanpassen (**voorstel 8**).

Ontmoetingscentra ook voor jongere doelgroepen

In de visie is veel aandacht voor het voorkomen van eenzaamheid bij senioren, o.a. door in te zetten op het behoud van kulturhusen. Hier staat de GGD helemaal achter, maar ook bij volwassenen speelt eenzaamheid een belangrijke rol. Zo blijkt uit de Gezondheidsmonitor Volwassenen 2020 dat in de gemeente Wierden 38% van de volwassenen zich matig tot (zeer) ernstig eenzaam voelt. Ons advies is om in kulturhusen en andere ontmoetingscentra ook aantrekkelijke activiteiten te organiseren voor de jongere generaties (inclusief jongeren). Bepaal samen met de inwoners welke activiteiten dit zouden moeten zijn. Goed dat wordt gekeken hoe activiteiten en maatschappelijke functies zoveel mogelijk gebundeld kunnen worden. Probeer hierbij wel voor te zorgen dat in ieder geval in elke kern een ontmoetingsplek blijft, zodat inwoners hier lopend of op de fiets naartoe kunnen

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens en nemen deze adviezen mee bij de uitwerking van de visie.

Een gezonde voedselomgeving

In de toekomstvisie is de aandacht voor een gezonde voedselomgeving beperkt. Terwijl de voedselomgeving ook ontzettend belangrijk is in relatie tot gezondheid en gezond gewicht. Mooi dat er aandacht is voor lokaal aanbod van gezonde producten zoals groente en fruit. Zorg er daarnaast voor dat het aanbod van fastfood zoveel mogelijk beperkt blijft, in de kernen, kulturhusen, maar ook bij horecagelegenheden in de natuurgebieden. Dit geldt ook voor reclame van ongezond voedsel in de publieke ruimte.

Reactie:

We zijn het in principe met u eens. Over het beperken van het aanbod van fastfood gaan wij graag met u in gesprek, ook over de rol die wij daarbij als gemeente kunnen of moeten hebben.

Ontmoedigen middelengebruik; ook in het kader van vertier voor jongeren

We adviseren om via de toekomstvisie ook in te zetten op het verminderen van middelengebruik (roken, alcohol, drugs). Denk bijvoorbeeld aan een rookvrije omgeving, waaronder rookvrije sportterreinen. En probeer het aanbod van alcohol in de leefomgeving zoveel mogelijk te beperken. Besteed ook aandacht aan dit thema als wordt nagedacht over het vergroten van lokaal vertier voor jongeren.

Reactie:

We zijn het in principe met u eens. Over het ontmoedigen van middelengebruik gaan wij graag met u in gesprek, ook over de rol die wij daarbij als gemeente kunnen of moeten hebben.

Wonen

Woningbouwopgaven: goed dat de gemeente de voorkeur geeft aan inbreidingslocaties; alleen als het niet anders kan wordt voor uitbreiding gekozen. Hierbij is het echter wel van belang om te realiseren dat uitbreiding kan schuren met gezondheid, vanwege de mogelijke nabijheid van veehouderijen en de hiermee gepaard gaande gezondheidsrisico's en hinder (fijnstof, endotoxinen, geur). Belangrijk om hiermee rekening te houden.

Reactie:

Wij zullen hier rekening mee houden wanneer er daadwerkelijke, concrete uitbreidingsplannen zijn.

Mooi dat er aandacht is voor het bouwen van woningen die aansluiten bij de lokale behoefte. Probeer ervoor te zorgen dat seniorenwoningen zoveel mogelijk in de buurt van voorzieningen worden gebouwd. Dit is belangrijk voor de zelfredzaamheid van senioren. We adviseren om nog wat concreter te maken hoe de openbare ruimte veilig en toegankelijk wordt gemaakt. Denk hierbij bijv. aan vrij liggende stoepen/wandelpaden van goede kwaliteit en voldoende bankjes om te rusten. Bekijk voor meer tips de Inspiratietool Leefomgeving Senioren.

Reactie:

De toekomstvisie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer. We zullen uw suggesties en adviezen betrekken bij de uitwerking van de visie.

Overlast verkeer, spoor en bedrijven

De gemeente wil inzetten op het verminderen van overlast van spoor, verkeer of bepaalde bedrijven. Uiteraard juicht de GGD dit toe. Echter, de gemeente focust zich op vermindering van het aantal treinen met gevaarlijke stoffen over het spoor en het terugdringen van de overlast van geluid en trillingen voor aanwonenden. Wij hebben onze twijfels over de haalbaarheid van deze ambitie, aangezien Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De GGD adviseert om te kijken wat binnen de invloedsfeer van de gemeente mogelijk is in het verminderen van overlast en hierover ambities op te nemen in de Toekomstvisie. Voor het spoor zal dit betrekking hebben op het voorkomen van eventuele nieuwbouw nabij het spoor. Daarnaast kan de Handreiking 'Nieuwbouw en Spoortrillingen' behulpzaam zijn. Deze handreiking biedt handvatten om hinder van trilling voor bewoners en gebruikers zoveel mogelijk te voorkomen.

Reactie:

Wij delen uw standpunt dat ook een uitspraak over nieuwbouw in de nabijheid van het spoor belangrijk is en ontbreekt in het concept van de visie. We gaan de visie op dit punt aanscherpen (**voorstel 9**). Voor zover sprake zal zijn van nieuwbouw nabij het spoor, zullen we de Handreiking 'Nieuwbouw en Spoortrillingen' hanteren.

Wat betreft verkeer en luchtkwaliteit adviseren wij om afstand te houden tussen gevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) en drukke wegen. Gezondheidsrisico's van omwonenden nemen toe naarmate de afstand tot de weg kleiner is, ook wanneer de luchtkwaliteit daar aan de Europese grenswaarden voldoet. Houd daarom 300 meter afstand van snelwegen en plaats geen gevoelige bestemmingen in de eerstelijns bebouwing binnen 50 meter van drukke wegen, waarbij 'druk' is gedefinieerd als een verkeersintensiteit van meer dan 10.000 motorvoertuigen per etmaal.

Reactie:

We betrekken uw advies bij de uitwerking van de toekomstvisie in een omgevingsvisie en/of omgevingsprogramma's.

Daarnaast vindt de GGD het belangrijk om te blijven werken aan een verbetering van de luchtkwaliteit, ook als aan de wettelijke normen wordt voldaan. Elke verbetering van de luchtkwaliteit betekent gezondheidswinst. Bijvoorbeeld houtrook is altijd ongezond. Vanuit gezondheidskundig oogpunt is het goed om blootstelling aan houtrook in de directe woonomgeving zoveel mogelijk te beperken en ontmoedigen. Ook zou de gemeente de intentie kunnen toevoegen om het Schone Lucht Akkoord (SLA) te ondertekenen. Het SLA kent veel meekoppelkansen met het klimaat-, mobiliteit- en stikstofbeleid, die ook een positieve invloed hebben op de luchtkwaliteit.

Reactie:

Het concept van de visie gaat niet in op luchtkwaliteit. Wij scherpen het concept van de visie op dit punt aan (**voorstel 1**). Op het mogelijk ondertekenen van het SLA komen we in een later stadium terug.

Voor geluidsoverlast van verkeer en industrie zou de gemeente de gezondheidskundige advieswaarden voor geluid kunnen opnemen in de toekomstvisie. Het GGD-advies hierbij luidt: voor een gezonde geluidssituatie waar mensen wonen, streven we naar een belasting van 50 dB Lden en 40 dB Lnight of lager op de gevel voor omgevingslawaai (verkeer en industrie) en maximaal 25 dB in de slaapkamer om slaapverstoring te voorkomen.

Reactie:

De toekomstvisie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer. We betrekken uw advies bij de voorbereiding van de omgevingsvisie en/of omgevingsprogramma's.

Als het gaat om bedrijvigheid, heeft de gemeente Wierden behoefte aan een nieuw bedrijventerrein en wil bij de revitalisering, herstructurering of uitbreiding van bedrijventerreinen zuinig omgaan met de schaarse ruimte en ervoor zorgen dat het past bij de uitstraling van het groene profiel. De GGD heeft enige tijd terug de notitie 'Gezondheidskundige aandachtspunten voor bedrijventerreinen' opgesteld, waarin mogelijk enkele tips hiervoor staan. Indien gewenst, kunnen wij deze toesturen.

Reactie:

Wij ontvangen de notitie graag en zullen deze betrekken bij de voorbereiding van de omgevingsvisie of in een eerder stadium als andere plannen en initiatieven daartoe aanleiding geven.

Verkeersveiligheid en actief transport

Het verbaast ons dat mobiliteit en infrastructuur bij de prioriteitenladder op de laatste plaats staan. Dit onderwerp hangt namelijk samen met verkeersveiligheid, dat in de rest van de visie een belangrijk thema is. Inzetten op mobiliteit en infrastructuur stimuleert daarnaast actief transport, wat bijdraagt aan bewegen en duurzaamheid. Houd bij de aanleg van fietspaden ook rekening met de steeds groter wordende snelheidsverschillen tussen e-fietsen en normale fietsen. De GGD adviseert om in de toekomstvisie op te nemen dat aandacht wordt besteed aan voldoende fietsenstallingen van goede kwaliteit in de kernen en nabij voorzieningen. Goed dat er aandacht is voor een busverbinding. Probeer deze vraagafhankelijk in te zetten, bijv. met name tijdens spitsuren.

Reactie:

We volgen uw redeneerlijn. We zetten in op het verbeteren van bestaande wegen en het waar nodig en gewenst verruimen van bestaande profielen. We verwachten dat dit in zijn

algemeenheid het landbouwkundig gebruik minimaal frustreert en daarom in de meeste gevallen mogelijk is.

Beperk overlast bij evenementen

Mooi dat wordt nagedacht over cultuur en evenementen in de openbare ruimte. Houd er wel rekening mee dat evenementen ook kunnen zorgen voor overlast (bijv. geluid) bij omwonenden. Het is daarom handig om in de toekomstvisie toe te voegen dat bij evenementen maatregelen worden genomen om overlast zoveel mogelijk te beperken.

Reactie:

Wij hebben dit in beeld en ons huidige beleid voorziet er in om overlast zo veel als mogelijk te beperken.

Kwalitatief groen

Zoals eerder benoemd, vinden we het heel goed dat groen zo expliciet naar voren komt in de toekomstvisie. Niet elk type groen draagt echter evenveel bij aan gezondheid en het klimaat. Zet met name in op kwalitatief groen en variatie van groen. Houd daarbij ook rekening met eikenprocessierups, teken en allergieën. Uitzicht op groen is ook erg bevorderend voor gezondheid. Mogelijk kan in de toekomstvisie nog iets worden opgenomen over de groennorm dat vanuit elk huis uitzicht is op tenminste drie bomen.

Reactie:

De toekomstvisie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer. We betrekken uw advies bij de uitwerking in projecten, zoals bij bijvoorbeeld nieuwbouw- of herstructureringsprojecten.

5.7. Het Laar Wierden

Toekomstgerichte samenwerking met het onderwijs is belangrijk. Laten we kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen. Door het netwerk te verstevigen en uit te bouwen (BSO, voorschoolse opvang, basisscholen, sport, etc.). Verbinding van de jeugd met wat er in de gemeente speelt is belangrijk (zoals met bedrijfsbezoeken).

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. We zetten in op het netwerk van de drie O's (Onderwijs, Overheid en Ondernemers) en een uitbouw of versterking waar dit een meerwaarde op kan leveren. Samen zorgen we voor onderwijs op maat, dat aansluit op de praktijk en dat leerlingen goed voorbereidt op hun toekomst. Het onderwijs staat midden in onze samenleving en maakt in haar lessen nog meer gebruik van lokale praktijkvoorbeelden. De gemeente stimuleert ook verbindingen met opleidingen en scholen in de regio.

5.8. Natuur en Milieu Overijssel

Natuur en Milieu Overijssel wijst op een 5-tal zogeheten 'wegwijzers' die zij samen met natuur- en milieuorganisaties hebben opgesteld om gemeenten en inwoners te helpen tot een samenhangende omgevingsvisie te komen (Natuur, (Natuur inclusief) bouwen, CO2 en energie, Landschap en Landbouw). Daarnaast biedt men ook aan om actief mee te denken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Reactie:

Hartelijk dank voor het aanreiken van de 'wegwijzers' en uw bereidheid om mee te denken over de totstandkoming van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Nadat de gemeenteraad een besluit heeft genomen over de toekomstvisie starten we met de voorbereiding van de omgevingsvisie. Wij maken graag gebruik van uw aanbod en nemen te zijner tijd contact met u op.

5.9. Platform Landelijk Gebied

In onze gemeente komen organisaties die een band hebben met het buitengebied drie keer per jaar bij elkaar in het 'Platform Landelijk Gebied Wierden'. Tijdens deze bijeenkomsten informeren en inspireren organisaties elkaar over uiteenlopende onderwerpen die in het buitengebied spelen. In het platform zijn alle buurtschappen in de gemeente, LTO West Twente – Wierden, Landschapsvereniging de Reggestreek, Landschap Overijssel, Stichting Ontdek de Reggestreek, Stichting Natuur en Milieu, afdeling Wierden, IVN Rijssen-Enter, Wildbeheereenheid West-Twente en de gemeente Wierden vertegenwoordigd.

Algemeen

Op 24 november 2022 heeft het platform het concept van de toekomstvisie besproken. In zijn algemeenheid is er waardering voor de visie. Eerder geleverde input is op een goede en herkenbare wijze verwerkt. Tegelijkertijd is er ten aanzien van de transitie van het landelijk gebied nog veel onduidelijk.

Reactie:

Op dit moment is er inderdaad nog veel onduidelijk. Zo kennen we de consequenties van de stikstofcrisis voor onze boeren nog niet. We willen geen leidende en sturende principes in de toekomstvisie opnemen, die juist een goed gebiedsproces en het vinden van maatwerkoplossingen per gebied in de weg kunnen staan. Zodra er meer duidelijk is kunnen we de toekomstvisie bij de jaarlijkse evaluatie aanscherpen. Zie onze reactie onder 'transitie landelijk gebied' in paragraaf 5.5.

Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied

Veel verschillende functies vragen om ruimte. In de conceptvisie is voor ontwikkelingen in het landelijk gebied een 'Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied' opgenomen. In deze ladder wordt het realiseren van natuur en vergroten van biodiversiteit niet genoemd.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens en stellen voor de ladder op dit punt aan te scherpen. Zie onze reactie onder 'Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied' in paragraaf 5.5.

Grondbank

Het landelijk gebied zal de komende jaren (sterk) veranderen. Wat gebeurt er met de grond van agrariërs die worden uitgekocht? Hiervoor kan een grondbank in het leven worden geroepen.

Reactie:

Dit zien wij als een te onderzoeken optie bij de uitwerking van het Manifest Toekomst voor Boeren in Wierden (pag. 56 en 57), de gebiedsprocessen en de ontwikkeling van een plan of een programma voor het landelijk gebied.

Vergoedingen stelsel

Het streven is om de 'groenblauwe-dooradering' van het buitengebied te versterken. In de toekomstvisie staat niet waar dit moet gebeuren. Dit moet verder worden uitgewerkt. Voor de lange termijn blijken subsidies niet betrouwbaar. Er moet een goed vergoedingstelsel voor landschapsbeheer komen. Landschap- en natuurbeleving zijn belangrijk. Wat je hiervoor voor toeristen doet, is ook aantrekkelijk voor inwoners.

Reactie:

De toekomstvisie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer en doet geen gebiedsgerichte uitspraken. U noemt belangrijke aandachtspunten die aan bod moeten komen bij de uitwerking van het Manifest Toekomst voor Boeren in Wierden (pag. 56 en 57), de

gebiedsprocessen en de ontwikkeling van een plan of een programma voor het landelijk gebied.

Wonen

Er is behoefte aan kleinere woningen in de buurtschappen, onder meer sociale huur, om zo jeugd de kans te geven om te blijven wonen in de buurtschappen. Ook is het wenselijk om 'meergeneratiewoningen' toe te staan op erven in plaats van de bouw van dure woningen.

Reactie:

Het concept van de toekomstvisie gaat hier ook vanuit. In 2023 zal een evaluatie van het bestaande (ruimtelijk) beleid voor het buitengebied plaatsvinden.

Duurzaamheid

Het is belangrijk dat de omgeving klimaat adaptief wordt ingericht. Bijvoorbeeld op bedrijventerreinen kan bebouwing op de kavels geïntensiveerd worden, zodat openbare ruimte groen kan worden ingericht. Ook moet de bebouwde omgeving worden aangepast op de 'hittestress'. Eén van de mogelijkheden hiervoor is het gebruiken van andere soorten stenen en asfalt.

Reactie:

Wij delen deze standpunten. Het concept van de toekomstvisie gaat hier ook vanuit.

Participatie

De gemeente kan en wil niet alles zelf regelen en organiseren. Vraag is hoe je processen goed inricht. Er wordt gedacht aan een organisatiestructuur voor het landelijk gebied, voortbouwend op het Platform Landelijk Gebied.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens. Wij willen graag met de partners het bestaande netwerk voor het landelijk gebied versterken, door diverse groepen met elkaar te verbinden en te komen tot een efficiëntere organisatie en samenwerking. Dat is ook nodig om met elkaar te kunnen werken aan een integraal plan of programma voor het landelijk gebied.

5.10. Provincie Overijssel

Provincie Overijssel en de gemeente Wierden hebben structureel ambtelijk overleg over de benadering van maatschappelijke opgaven en de afstemming van provinciale en gemeentelijke (beleids)visies en programma's. In het concept van de toekomstvisie komen alle maatschappelijke opgaven samen. Het concept is meerdere keren in het ambtelijk overleg besproken.

De provincie spreekt haar waardering uit over de compleetheit van de visie voor wat betreft de benoemde opgaven en de zorgvuldigheid van het proces waarmee de visie tot stand is gekomen. Inloopavonden en de inbreng van inwoners en een denktank (inwoners en ondernemers) die goed geworteld is in de Wierdense samenleving hebben hier zeker aan bijgedragen.

Ook de provincie constateert dat er over het vraagstuk van de transitie van het landelijk gebied nog veel onduidelijk is en dat daarom in de toekomstvisie nog geen concrete keuzes worden gemaakt. De provincie vindt het wel nodig dat dit in het vervolg op de toekomstvisie wel gebeurt. Ten aanzien van de energietransitie blijft de provincie alert waar het gaat om het behalen van de gemaakte afspraken in de RES 1.0. Daarnaast constateert de provincie dat de richting die in de Toekomstvisie wordt benoemd voor het opwekken van duurzame energie afstemming vraagt met buurgemeenten en de RES-partners. Deze afstemming vindt plaats en hierover blijven we in gesprek met onze buurgemeenten. Provincie en gemeente werken samen verder aan oplossingen voor deze en andere

vraagstukken bij de voorbereiding van de nieuwe Provinciale Omgevingsvisie (Povi), de RES 2.0 voor Twente en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

5.11. Rijksdienst voor het cultureel erfgoed

De rijksdienst kan zich vinden in het concept van de visie en vindt het niet noodzakelijk om in deze fase te reageren. De dienst wordt graag op een later moment betrokken bij de voorbereiding van de Erfgoednota, de cultuurhistorische waardenkaart en de omgevingsvisie.

Reactie:

We betrekken u graag bij het opstellen van de omgevingsvisie en/of omgevingsprogramma's

5.12. Stichting Natuur en Milieu Wierden

De stichting wijst op een actuele kans om een vrijkomend pand te benutten als onderkomen voor ZZP-ers en kleine ondernemers. Het pand leent zich hier goed voor. Dit is in lijn met het concept van de toekomstvisie.

Reactie:

Het pand heeft inmiddels een nieuwe eigenaar en zal het in gebruik worden genomen door één of meerdere zorgprofessionals. Daarmee krijgt het pand een functie die in lijn is met de bedoeling van het concept van de toekomstvisie.

5.13. Stichting Twickel

De toekomstvisie is nog behoorlijk abstract en nog weinig concreet. Ook omdat de visie nog niet vertaald wordt naar concrete gebieden of geprogrammeerd worden in een uitvoeringsagenda.

Reactie:

Hartelijk dank voor uw reactie. De toekomstvisie geeft de bedoeling op hoofdlijnen weer en wordt uitgewerkt in een omgevingsvisie. Hierin worden wel gebiedsgerichte keuzes gemaakt. Een programma of agenda voor de uitvoering van de visie komt terug in ons bestuursprogramma en in de Nota Meerjarenbeleid (NMB). Zie ook hoofdstuk 2.

De visie op de kernen en de gewenste maatschappelijke en sociale ontwikkelingen sluit wel aan bij wat veel burgers, ondernemers, bedrijven en maatschappelijke instellingen wensen. De visie op het landelijk gebied wat aanzienlijk is in Wierden is ronduit zwak, visie- en ambitie loos. En sluit in zijn geheel niet aan op de transitie vraagstukken en beleidsvoornemens tot 2030. Ik denk aan de landelijke ambitie op het gebied van biodiversiteit om 10% groenblauwe dooradering op boerenland te realiseren, de Kaderrichtlijn water opgave, het nationaal programma landelijk gebied en gebiedsgerichte werken waarbij in gebieden van 2000ha 1 juli volgend jaar door de provincie gebieds- en uitvoeringsplannen moeten worden opgesteld.

Reactie:

Wij zijn het met u eens dat de visie op het landelijk gebied in de toekomstvisie nog weinig concreet is. Onze overwegingen om de visie op deze wijze te formuleren leest u terug in paragraaf 5.5. onder 'Transitie landelijk gebied' en 'Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied'.

De stichting doet een tekstsuggestie om de visie concreter te maken:

'Er is behoefte aan een kwaliteitsimpuls landschap waarbij biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatieve ontsluiting richtsnoeren vormen voor eigenaren en beheerders van het landelijk gebied om extra landschapszorg en natuur inclusieve landbouw vorm te geven door realisatie van een aaneengesloten netwerk van 10% groenblauwe dooradering en 10% gewas en grasland diversificatie op boerenland. Hiervoor is een gebiedsgerichte aanpak nodig en een gebiedsfonds voor de uitkering

van marktconforme en duurzame vergoedingen welke beheerd wordt buiten de waan van de dag en wisselende politieke voorkeur en welke in staat is om jaarlijks plus minus 2,5 miljoen euro per jaar uit te keren.

Reactie:

Hartelijk dank voor uw suggesties. We betrekken deze suggesties graag bij de ontwikkeling van een integraal plan of programma voor het landelijk gebied. We nodigen u van harte uit om aan de voorbereiding van dit plan of programma deel te nemen. We houden u op de hoogte.

5.14. Twente Board

Twente Board waardeert het om in de gelegenheid te worden gesteld om te reageren, maar verwijst naar het Ambtelijk Overleg BOSS om bovenlokaal af te stemmen. Twente Board is er qua organisatie niet op ingericht om te reageren op toekomstvisies van gemeenten.

Reactie:

We bespreken graag de uitwerking van de visie in een omgevingsvisie of omgevingsprogramma's in het BOSS.

In algemene zin staat Twente Board voor de sociaaleconomische structuurversterking van Twente. In dat opzicht is aandacht voor de bovenlokale/ regionale werking van de economie en daarmee regionale focus van elke gemeente een aandachtspunt. Logischerwijs wordt gesproken over lokale resultaten. De economie is per definitie bovenlokaal/regionaal en zou ook vanuit dat grotere geheel benaderd moeten worden. Dat kan meer benadrukt worden.

Reactie:

Wij zijn het hiermee eens en zullen de visie op dit punt aanpassen/aanvullen (**voorstel 10**).

5.15. Veilig Verkeer Nederland (VVN) Enter-Wierden

Geen opmerkingen over de visie. Daarvoor bevat de visie (logischerwijs) te veel algemeenheden om inhoudelijk te reageren. VVN ziet met belangstelling de uitwerking van de visie tegemoet. Waar nodig en wenselijk zal men dan inhoudelijk ingaan op de uitwerkingen in relatie tot de dan geldende wet- en regelgeving.

Reactie:

Wij nodigen u van harte uit om mee te denken over de voorbereiding van de omgevingsvisie of omgevingsprogramma's. Zodra dit speelt nemen we contact met u op.

5.16. Waterschap Vechtstromen

Het is een mooi en goed opgestelde visie en het waterschap kan zich vinden in het concept van deze Toekomstvisie Wierden.

Reactie:

Hartelijk dank voor uw reactie.

6. Ambtshalve wijzigingen

6.1. Opvang ontheemden

In de voorbereidende fase van de Toekomstvisie beperkte de opdracht voor de opvang van vluchtelingen zich tot het huisvesten van een aantal statushouders.

De sterke toename van asielaanvragen leidde landelijk tot een groot tekort aan opvangplekken. Daarom heeft de Rijksoverheid gemeenten de opdracht gegeven om voor de langere termijn extra opvangplekken te creëren voor de opvang van asielzoekers en statushouders. Een opdracht waarin wij zelf regie hebben gepakt en invulling hebben gegeven.

Op dit moment vangen we naast Oekraïense ontheemden 84 asielzoekers op in de gemeente Wierden. We zetten hierbij in op tijdelijke opvang in kleinschalige locaties waarbij enige mate van privacy is. Chalets bieden hierbij onderdak aan de vluchtelingen. Met de gekozen vorm bieden wij een voor Wierden passende en humane opvang.

Dat neemt niet weg dat welke vorm van opvang, of welke plek hiervoor ook wordt aangewezen, dit niet zal leiden tot begrip van iedereen. We moeten echter keuzes maken, knopen doorhakken maar ook opdrachten uitvoeren. We willen hierbij rekening houden met de verschillende belangen die spelen en openstaan voor alle vragen en zorgen die hieruit voortvloeien. Zo willen we samen met partners, inwoners, ondernemers, maatschappelijk leven invulling geven aan humane opvang van asielzoekers/vluchtelingen en hopen dat ook deze doelgroep de gastvrijheid van gemeente Wierden mag ervaren.

Tekstvoorstel 11

6.2. Drinkwaterwinning, waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek

In het concept van de toekomstvisie is geen speerpunt opgenomen over drinkwatervoorziening. Gelet op het belang van de drinkwatervoorziening en de relatie met waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek is dit wel nodig.

De gemeente Wierden heeft een specifieke positie ten behoeve van de drinkwaterwinning in Overijssel. De gemeente Wierden kent twee productiebedrijven (in Wierden en Hoge Hexel) die vanuit vijf winvelden in totaal ongeveer 10,5 miljoen m³ / jaar aan drinkwater produceren. Een groot deel van het grondgebied van de gemeente Wierden is daardoor aangeduid als grondwaterbeschermingsgebied.

De productiebedrijven in Wierden zijn niet alleen belangrijk voor de drinkwaterlevering in Wierden zelf, maar hebben ook een functie voor heel Twente. De aanwezigheid van de drinkwaterwinning in de gemeente zorgt ervoor dat de gemeente regelmatig afstemming met Vitens heeft, bijvoorbeeld over de effecten op grondwaterstanden en consequenties die een waterwinning met zich meebrengt in de ruimtelijke ordening.

Voldoende drinkwater is in Nederland niet meer zo vanzelfsprekend als voorheen. Door de sterk groeiende vraag naar drinkwater dreigt er een tekort aan drinkwater te ontstaan. Om drinkwater voor de toekomst veilig te stellen is het, naast het zuinig omgaan met drinkwater, onze opgave om samen met partners drinkwatervriendelijk bouwen te stimuleren.

Naast het onderkennen van het maatschappelijk belang van drinkwaterwinning en de aandacht voor zuinig gebruik van drinkwater, wil de gemeente ook opkomen voor het belang van de Wierdense gemeenschap en de agrariërs daarin. Daarom zal de gemeente (in overleg met de gebiedspartners) aandacht blijven vragen voor de thema's waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek.

Tekstvoorstel 1

Bijlage 1: Tekstvoorstellen

Voorstel	Nieuwe tekst toekomstvisie
1	Aanscherpen thema's 'Bodem, water en lucht' Pijler 2: In een mooie groene en duurzame omgeving, pag 31, tekst onder het kopje 'Een klimaat neutrale.....volledig vervangen door de volgende tekst: Ons groene profiel vertaalt zich in de manier waarop we met onze omgeving en de klimaatverandering omgaan. Vernieuwing is noodzakelijk. Het leefklimaat staat onder druk door de CO2-uitstoot die toeneemt. We zetten in op een klimaat neutrale gemeente. We zetten ons in voor een verbetering van bodem- en watersystemen. In het bijzonder richten we ons op de relatie tussen de waterbeschikbaarheid en droogteproblematiek versus drinkwaterwinning. Het maatschappelijk belang van de drinkwaterwinning in de gemeente Wierden is groot, tegelijkertijd kan dit op gespannen voet staan met het agrarische grondgebruik en natuur en landschap. Daarnaast willen onze biodiversiteit versterken, hittestress voorkomen en de luchtkwaliteit verbeteren. Elke verbetering van de luchtkwaliteit betekent gezondheidswinst. Tenslotte zetten we in op flexibel en circulair bouwen en inrichten, afvalstromen optimaliseren, het aandeel duurzame mobiliteit vergroten en zo veel als mogelijk zelf voorzien in onze energie.
2	Aanscherpen speerpunt 'Flexibel en circulair bouwen en inrichten' ten aanzien van het verduurzamen van bestaande bouw en 'biobased' bouwen. Pijler 2: In een mooie groene en duurzame omgeving, pag. 45, tekst onder het kopje 'Flexibel en circulair bouwen en inrichten', volledig vervangen door de volgende tekst: Onder het kopje 'keuze': We zetten in op flexibel en circulair (ver)bouwen en inrichten. Daarbij richten we ons op het verduurzamen van de bestaande bouw en staan we open voor innovatieve concepten en werkwijzen. Een goed voorbeeld is 'biosbased bouwen'. Biobased bouwen kan ook bijdragen aan het verdienmodel van agrariërs. Op die manier werken we ook aan onze klimaatdoelen. Onder het kopje 'Wij zijn tevreden in 2030 als.....' - Met de verduurzaming van de bestaande bouw fors stappen zijn gezet; - Nieuwbouw en inrichting van openbare ruimte zo veel als mogelijk flexibel en circulair is. Speerpunten toekomstvisie, Pijler 2: In een mooie groene en duurzame omgeving. pag. 4, speerpunt Flexibel en circulair bouwen en inrichten, de volgende tekst toevoegen: 'Met de verduurzaming van de bestaande bouw fors stappen zetten'
3	Benoemen financiële eenzaamheid/armoede Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, pag. 18, eerste alinea, laatste zin wijzigen in: 'Zoals een initiatief om in een vroegtijdig stadium (financiële) armoede en eenzaamheid te signaleren en op tijd professionele hulp in te schakelen'
4	Duiden warmtevisie Pijler 2: In een mooie groene en duurzame omgeving, pag. 37, eerste alinea, na de zin 'Zo kun je niet ineens op grote schaal woonwijken aardgasvrij maken.....de volgende tekst toevoegen: 'Hiervoor hebben we de warmtevisie waarin een route wordt geschetst voor de wijken in de gemeente, zodat iedereen een eerste doorkijk heeft voor wanneer zijn of haar wijk aan de beurt is om aardgasvrij/ aardgasvrij-ready te worden. Daarnaast wordt beschreven welke stappen we hiervoor kunnen zetten vóór 2030. Naast de technische mogelijkheden, wordt ook gekeken naar de maatschappelijke kosten en de eindgebruikerskosten'.
5	Verduidelijken onderzoek nieuwe verdienmodellen centrumontwikkeling Pijler 3: Met nieuwe kansen voor de lokale economie, pag. 53, tweede alinea, volledig vervangen door: 'Ook kunnen andere verdienmodellen worden verkend om te investeren in de centrumontwikkelingen. De

	ondernemersverenigingen hebben hier een belangrijke rol, met waar mogelijk ondersteuning van de gemeente. Zoals een evaluatie en waar mogelijk een herziening van de huidige systematiek rondom reclamebelasting. De gemeente int momenteel de reclamebelasting en zet deze 1 op 1 door naar de beide verenigingen’.
6	Aanscherpen ‘Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied’ Pijler 2: In een mooie groene en duurzame omgeving, pag. 33 en 34, tekst onder het kopje ‘Prioriteitenladder ruimteclaims landelijk gebied’ volledig vervangen door de volgende tekst: ‘Als landbouwgrond vrij komt wegen we in volgorde van belangrijkheid en urgentie de volgende functies of slimme combinaties van deze functies af: 1. Het opnieuw inzetten van de vrij komende landbouwgrond voor de landbouw en/of natuurontwikkeling, voor zover dit in overeenstemming is met de uitwerking van het Manifest Toekomst voor Boeren in Wierden (pag. 56 en 57 concept toekomstvisie) en agrarische bedrijven in hun huidige bedrijfsvoering* niet worden beperkt; 2. Uitbreiding met woningbouw bij de kernen Wierden en Enter; 3. Energietransitie met ‘zon op daken’ in combinatie met uitbreiding bedrijventerrein bij de kernen Wierden en Enter; 4. Energietransitie met zonnevelden; 5. Maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit en infrastructuur en de vrijetijdseconomie. <i>*Huidige bedrijfsvoering: vergund en/of op andere wijze in overstemming met geldende wet- en regelgeving en jurisprudentie</i> We zetten het opnieuw gebruiken van vrijkomende landbouwgrond voor de landbouw en/of natuurontwikkeling boven aan de ladder. Dat moet wel in overeenstemming zijn met de uitwerking van het Manifest Toekomst voor Boeren in Wierden. Op die manier borgen we dat eventuele natuurontwikkeling past in het toekomstperspectief van de boeren. Als deze behoefte er niet is, dan kijken we of de vrijkomende landbouwgrond in aanmerking kan komen voor woningbouw. Vanwege de grote en urgente woningbehoefte staat woningbouw op een tweede plaats. Daarbij zal het gaan om vrijkomende gronden die aansluiten op bestaand bebouwd gebied. De energietransitie met zonne-energie in combinatie met nieuw bedrijventerrein volgt op een derde plaats. Met deze combinatie dienen we twee doelen. We vergroten het aandeel ‘zon op daken’ en we voorzien in de behoefte aan nieuw bedrijventerrein. Op dit moment wordt nog onderzoek gedaan naar geschikte locaties om in de gesignaleerde behoefte aan nieuwe bedrijfskavels te voorzien. Op de vierde plaats staat de energietransitie met zonnevelden. We proberen het aandeel zonnevelden zo veel mogelijk te beperken door in te zetten op een vergroting van het aandeel ‘zon op daken’ in de hele gemeente. Op de vijfde plaats vinden we de ruimteclaims die minder vaak voorkomen en een relatief kleine ruimteclaim op het landelijk gebied hebben. Meestal zijn die niet in beeld voor een uitbreiding met woningbouw, de energietransitie of een uitbreiding van bedrijventerrein.’
7	Minder nadruk op eigen verantwoordelijkheid van gezondheid Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, pag. 17, ná de tweede alinea een derde alinea toevoegen met de tekst: ‘Uiteraard blijven we als gemeente samen met onze maatschappelijke partners altijd een vangnet voor de kwetsbaren en zullen we hen hierbij ondersteuning bieden waar dat nodig is’.
8	Verband groene omgeving en gezondheid Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, pag. 18, onder kopje 1. Groene en ruime leefomgeving, de volgende tekst toevoegen: ‘Daarnaast nodigt een groene omgeving uit tot ontspannen. Een gezonde leefomgeving, waaronder groen en uitzicht op groen, is erg belangrijk voor de mentale gezondheid’.
9	Zorgvuldig afwegen nieuwbouw in de nabijheid van het spoor Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, pag. 19, onder kopje 2. Verminderen overlast spoor, verkeer en bedrijven, de volgende tekst toevoegen: ‘Tegelijkertijd wegen we als gemeente zorgvuldig af of het met het oog op een goed woon- en leefmilieu verstandig is om mee te werken aan de nieuwbouw van woningen, of andere trilling- en geluidsgevoelige functies, in de nabijheid van het spoor’.

10	Meer nadruk op samenhang regionale economie Pijler 3: Met nieuwe kansen voor de lokale economie, pag. 49, linkerkant, twee alinea, volledig vervangen door de volgende tekst: ‘Onze lokale economie staat uiteraard niet op zich en maakt deel uit van een groter geheel, de regionale en landelijke economie. Wij gaan uit van de kracht van onze lokale bedrijvigheid. Wat lokaal kan, pakken wij lokaal op. Op die manier investeren we in onze lokale economie en kunnen we ook regionaal bijdragen aan een sterkere economie. Dat doen we met elkaar, ondernemers, Twenteboard, de provincie en belangenorganisaties.’
11	Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, in aansluiting op pag. 28, de volgende tekst toevoegen: ‘Opvang ontheemden Wat speelt er? In de voorbereidende fase van de Toekomstvisie beperkte de opdracht voor de opvang van vluchtelingen zich tot het huisvesten van een aantal statushouders. De sterke toename van asielaanvragen leidde landelijk tot een groot tekort aan opvangplekken. Daarom heeft de Rijksoverheid gemeenten de opdracht gegeven om voor de langere termijn extra opvangplekken te creëren voor de opvang van asielzoekers en statushouders. Wij hebben als gemeente zelf de regie gepakt en invulling gegeven aan deze opdracht van het Rijk. Keuze We kiezen voor een tijdelijke humane opvang van vluchtelingen op een manier die bij de gemeente Wierden past. Op dit moment vangen we naast Oekraïense ontheemden 84 asielzoekers op in de gemeente Wierden. Dat doen we met een opvang in kleinschalige locaties waarbij enige mate van privacy is. Chalets bieden hierbij onderdak aan de vluchtelingen. Dat neemt niet weg dat welke vorm van opvang, of welke plek hiervoor ook wordt aangewezen, dit niet zal leiden tot begrip van iedereen. We moeten echter keuzes maken, knopen doorhakken maar ook opdrachten uitvoeren. Hoe gaan we dat doen? We willen als gemeente rekening houden met de verschillende belangen die spelen en openstaan voor alle vragen en zorgen die hieruit voortvloeien. Zo willen we samen met partners, inwoners, ondernemers, maatschappelijk leven invulling geven aan humane opvang van asielzoekers/vluchtelingen en hopen dat ook deze doelgroep de gastvrijheid van gemeente Wierden mag ervaren. Speerpunten toekomstvisie, Pijler 1: Samen gezond en veilig wonen, werken en leven, pag. 4, het volgende speerpunt toevoegen: ‘Opvang ontheemden Tijdelijke humane opvang van ontheemden op een manier die bij de gemeente Wierden past’